

Qurucusu:
Adil Minbaşiyev

Gündəlik hüquq qəzeti

Qəzet 1990-cı ilin
iyulundan çıxır

№ 005 (5837) 16 yanvar 2021-ci il

Qiyməti 30 qəpik

Prezident və Mehriban xanım Şuşada

Bax: səh-2

Aqil Abbas,
yazıçı, Milli Məclisin deputati

Müqəddəs vəsiyyətin
yerinə yetirilməsi

Bax: səh.3

Sevindirici haldır ki, COVID-19-a yoluxan xəstələrimizin sayı 62 mindən 8 minə düşüb, yoluxma sağı da gündən-günə azalır. Buna görə həkimlərimizə borcluyuq. Nə qədər təngid edilsələr də, TƏBİB-in fəaliyyətini danmaq mümkün deyil.

Və həm də əhalinin 90 faizi demək olar ki, kərəntin qaydalarına əməl edir. Bu da çox xoşdur.

Elə təzə-təzə özümüzə gəlmək istəyirik ki, nə tufəngə çaxmaq, nə tumana yamaq olan Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı bar-bar bağırır ki, xəstəliyin yeni dalğası gəlir, özü də əsasən uşaqları tutacaq.

ÜST, sən bizim yaxamızdan düş, zəhləmizi tökmə, virusla özümüz birtəhər dil taparıq.

Vüqar
Səfərli
həbs edildi

Bax: səh.8

BU ŞƏHİDİN
GÜNAHI NƏ?

Sosial şəbəkələrdə yayılan məlumatlara görə, Xızı rayonunun Xələnc kəndindən olan şəhid Natiq Verdiyevin plakati rayon İcra başçısının tapşığına əsasən söküllüb.

Əli Əsədov Türkiyəyə
səfər edəcək

Baş nazir Əli Əsədov pandemiyanın sona rast etdirildikdən sonra ilk rəsmi səfərini Türkiyəyə edəcək. Adalet.az xəbor verir ki, bu barədə Nazirlər Kabinetinin mətbuat xidmətinin rəhbəri İbrahim Məmmədov bildirib.

O bildirib ki, yaxın zamanda Baş nazir Əli Əsədov Türkiyəyə səfər edəcək. "Prezident İlham Əliyev deməmiş ki, savaşda bize dəstək olan qardaş ölkələr də quruculuq işlərinin cəlb olunacaq. Türkiyə şirkətləri bərpa layihələrinin həyata keçirilməsində ilk yerdə olacaq. Nazirlər Kabinetini tikinti, inşaat sektorunu ilə bağlı yeni qərar hazırlayıb. Bu daha çox Azərbaycana gələn Türkiyə şirkətlərinə əlverişli şərait yaradacaq. Bu qərar həm də Azərbaycanda olan şirkətlərə əlverişli şərait yaradacaq", - deyə İ. Məmmədov qeyd edib. O vurğulayıb ki, Azərbaycan Prezidentinin 6 noyabr tarixli müvafiq sərençamına əsasən, iki ay müddətində yaradılan İşçi qrupları erməni təxribatı nöticəsində dəyərli ziyanı qiymətləndirdir, amma buna baxmayaraq, yenə də vətəndaşlar tərefində müraciətlər daxil olur. İ. Məmmədov onu da qeyd edib ki, ötən gün Baş nazirin imzaladığı sərençama əsasən, Dövlət Şəhərsalma və Arxitektura Komitəsi quruculuq işləri ilə bağlı müvafiq şirkətlərə sifarişlər verəcək.

450 MİLYON MANATA
NƏ ETMƏK OLAR?!

Bax: səh.5

İrade TUNCAY
iradetuncay@rambler.ru

Və ilimiz də
Nizami ili oldu...

Ədəbiyyatdan azacıq xəbərdar olanlar bilir -Nizami Gəncəvinin Xəmsəsinə daxil olan poemaların hər biri dövrün hakimlərinin sifarişi ilə yazılib. Yəni pulunu verirlərmiş, deyirlərmiş yaz. Bu istək tarixdə qalmaqlamış bağlılığı, ya dəb imiş, bilmirəm. Nizami də yazırırmış... Amma necə yazırırmış? Poemaların girişində Allaha, Peygəmbərə və onu sifariş edən şəxsə mədhiyyə mütləq var. İçində olanlar isə... Nizaminin bütün əsərlərində ədalətli padşah axtarışları var. Hər birini yada salın... Elə bil XII əsrde gələcək Avropa utopik sosialistləri üçün program yazıb.

Bax: səh.3

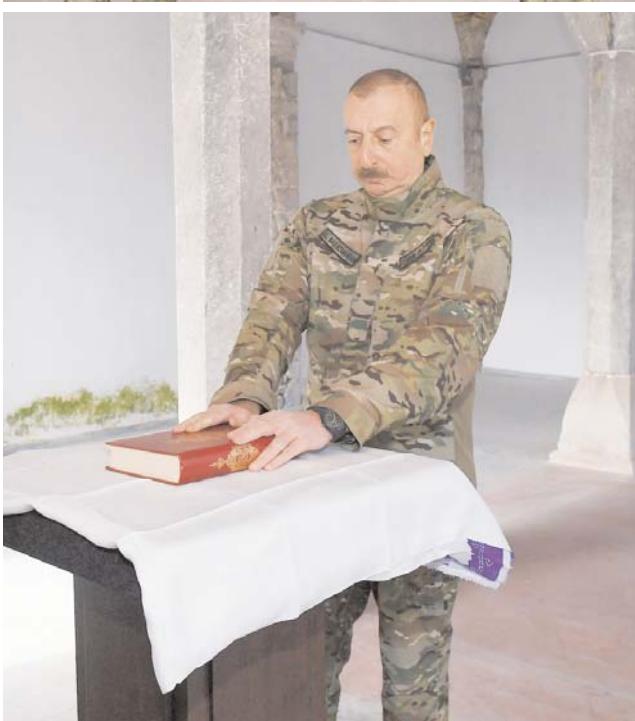
Günün statusu Şəkər Yusiflidən

Sorğu yazıb ki, yenidən dünyaya gələsəydiniz, nə edərdiniz? Yazdım qələt edərdim!

Günün Lətifäsi
Arvad:
- Əzizim dur, sübh namazının vaxtıdır.
Kişi:
- Mən qəzasını qıラam.
- Allah deyir ki, imkan daxilində namazı ilk vaxtında qılımcı lazmıdır.
- Allah dörd arvad almağa da icazə verir haaa...
- Yat, yat, Allah başıslayandır, əzizim...

Prezident və Mehriban xanım Şuşada

Və ilimiz də Nizami ili oldu...

Ədəbiyyatdan azacıq xəbərdar olanlar bilir - Nizami Gəncəvinin Xəmsəsinə daxil olan poemaların hər biri dövrün hakimlərinin sifarişi ilə yazılıb. Yeni pulunu verirlərmiş, deyirlərmiş yaz. Bu istek tarixdə qalmaqlamı bağladı, ya dəb imiş, bilmirem. Nizami də yazmış... Amma necə yazmış? Poemaların girişində Allaha, Peygəmbərə və onu sıfariş edən şəxse mədhiyyə mütləq var. İçində olanlar isə... Nizaminin bütün əsərlərində ədalətli padşah axtarışları var. Hər birini yada salın... Elə bil XII əsrda gələcək Avropa utopik sosialistləri üçün program yazıb.

Həmin dövr dünya ədəbiyatında belə məzundadə əsərlər yoxdur. Deyək ki, Nizami də öz dövründən yox, tarixi obrazlardan istifadə edərək yazdı. Nuşirəvan Səsani hökmərdi idи və Nizami onun adından istifadə edərək ölkəsini viran qoyan hökmədlərə xitab edirdi. Sultan Səncər Səlcuq imperatoru idи - qarının onun yaxasından yapışib ədalət istəməsi hər dövrün hakiminə aid ola bilərdi. Bəhram Gur da tarix idи. Amma onun çobanla görüş səhnəsini xatırlayaq - təgyiri-libas olan şah ovda bir çobanla rastlaşır. Görür ki, çoban itini dara çəkib, ağacdan asıb. Səbəbini soruşanda çoban deyir ki, canavarın qancığı bu köpəyi şirnikdirib, o da sürünü qorurum. Başlıq qarışışlığı, canavarlar sürüneni dağıdır... Bəhram Gur bu sözlərdən ayılır elə bil və gəlib ölkəni dağıdan vəzirini edam edir... Yəni çıxdu belə misallar... Maraqlıdı, bu sıfarişçilər (hakimlər yəni) poemaları oxumurdular mı? Oxuyurdularsa anlamırdılar mı? Anlamırdılarsa yaxın etraflarında qulağına piçıldayıb şairin nə dediyini izah edən tapılmırdı? Demokratik və tolerant yanaşmamı mövcud idи o zaman? Buna inana bilmərəm - Şərq despotizmi anlayışından xəbərdaram... Heç indi belə məzmunda əsər yazsalar mələdərlər adamı... Indi hamı hər şeyi anlayır axı...

P.S. Yaşımın bu vaxtında anladım mən də niyə atam Nizamini hər kəsən artıq sevirdi... Və ilimiz də Nizami ili oldu...

MN rəsmisi: "Tanınmış şəxslər icazə almaqla hərbi formadan istifadə edə bilər"

"Aktyorlar, müğənnilər və digər tanınmış şəxslər yalnız Müdafiə Nazirliyi və digər müvafiq qurumlardan icazə almaqla hərbi formadan istifadə edə bilərlər".

Adalet.az xəbər verir ki, bunu APA-ya açıqlamasında Müdafiə Nazirliyinin mətbuat xidmətinin mətbuat katibi Anar Eyyazov deyib. O bildirib ki, safrəbərlik üzrə orduya çağırılmış və təxris olmuş şəxslər mövcud qaydalara əməl etməlidirlər.

Onun sözlərinə görə, bura həmçinin, tanınmış şəxslər də addır: "Hərbi formadan istifadə hüququ olmayan şəxslər yalnız müvafiq qurumların icazəsi əsasında hansısa videoçarx, film və digər tədbirlər üçün istifadə edə bilərlər".

Yeddi dolamanı qalxdılar. Yuxarı qalxdıqca Qarabağın əsrərəngiz təbiəti daha gözəl görünürdü. Yolun sağındakı Tar fabrikini keçidilər. Bu fabrikda Şuşanın ən mahir ustaları simli alətlər hazırlayırdı, xüsusi də tar. Çok qiymətsiz idi bu tarlar. Hər adama nəsib olmurdu almaq. İndi də Azərbaycanın bir çox görkəmlili tarzənlərində Şuşa ustalarının bu fabrikdə hazırlanmış tarlar var. Əvvəlcə bura kiçik bir sex idi. Sonra Ulu Öndər Heydər Əliyevin göstərişi ilə fabrika çevrilidi.

Bu da möhtəşəm Şuşa qalası. Sultan bəy Sultanovun qulağını kəsdiyi Andranikə can verməyən Şuşa qalası.

Bu da qalanın yamacındakı Ərim gəldi. Xanımlar yığışardılar bura - Arana getmiş, döyüslərə getmiş ərlərini gözləyərdilər. Dolamaları qalxb at belində kimi görsələr, hamı çıçışdırı ki, ərim gəldi. Burada sevinçlər də olmuşdu, göz yaşı axıdanlar da.

Və nəhayət, Ərim gəldini keçib Gəncə qapısından varid oldular Şuşaya.

Gənc İlham Əliyev ilk dəfəydi Şuşaya gəldi...

Gün gələcəkdi... bu şəhərə Azərbaycan xalqının xilaskarı kimi, bir sərkərdə kimi girəcədi. O güne hələ vardi...

...Şuşanın tarixini çox gözəl bilirdi. Həm kitablar dan oxumuşdu, həm də atası Heydər Əliyevdən eşitmışdı.

Cox gözəl bilirdi ki, 1870-ci ildə bu şəhərin əsasını Çingiz xanın nəslindən olan Pənah xan qo'yub. Bu şəhər də, bu qala da 4 il müddətinə tikilib və Qarabağın paytaxtı elan olunub. Və təkcə Qarabağınmı? Xeyr, bütün Azərbaycanın. Bu şəhər azərbaycanlıların üçün Kəbə kimi müqəddəsdir. Və bu şəhərin torpağı İmam Hüseynin torpağı kimi tütyədir. Və bu şəhər bir əsrboyu ermənilərin sinasına sancılmış bir xəncərdir.

Bu da Gəncə qapısı, bu da Şuşa şəhəri.

Uzun illər ermənilərin hücumuna məruz qalmış, yandırılmış və Azərbaycan hökumətinin laqeyd yanaşlığı, hətta bir ara Xankəndiyə təbe etdirilmiş bu şəhər Pənah xandan sonra ikinci ömrünü Heydər Əliyevin hakimiyyətə gəlisiyle yenidən yaşamağa başlayaraq Qarabağın paytaxtına çevrilmişdi.

Ulu Öndər Heydər Əliyev bu şəhərdə təkcə sanatoriylar, istirahət mərkəzləri tikdirməmişdi, təkcə abadlıq işləri aparmamışdı, həm də elm-təhsil müəssisələri açırmışdı. Əslində Heydər Əliyev bu şəhəri yenidən Qarabağın qeyri-resmi paytaxtı etmişdi.

Və bu şəhəri Ümumittifaq istirahət və turizm məkanına çeviriləcəkdir...

...Gün gələcəkdi Prezident İlham Əliyev bu şəhəri təkcə azərbaycanlıların yox, eləcə də türk dünyasının paytaxtı elan edəcəkdir...

...Əvvəlcə Heydər Əliyev bu şəhərin abidələrini bərpa edəcəkdi, məscidlərini

Müqəddəs vəsiyyətin yerinə yetirilməsi

Aqil Abbas,
yazıçı, Milli Məclisin deputati

bərpa edəcəkdi, muzeyə əvvəlcəkdi. Bu şəhərdən çıxmış böyük körfeylərin abidələrini qoyduracaqdı, ev-muzeylərini yaradacaqdı: Üzeyin Hacıbəylinin, Natavanın, Bülbülün...

... Və gün gələcəkdi erməni faşizmi bu abidələri məhv edəcəkdi, muzeyləri dağıdacaqdı. Və gün gələcəkdi İlham əhəmin abidələri yenidən ucaldaqacı, ev-muzeylərini bərpa edəcəkdi. Özü də

yaltaqlandıqlarını hiss edirdi və bu ona ləzzət edirdi...

... Bu ləzzəti 38 il sonra yenidən yaşayacaqdı...

... Bu da Cıdır düzü. Təkcə şüşalıların, qarabağlıların yox, bütün azərbaycanlıların sevdiyi, ziyarət etdiyi bir məkan. Bu məkanda Pənah xan, İbrahim xan, Məmməd bəy Cavansır Batmanqılınc çox at oynamışdı...

... Gün gələcəkdi həmin Cıdır düzündə İlham Əliyev

Heydər Əliyevin davamçısı kimi daxil olacaq.

Şuşanı əvvəlkindən də göyəlik, bütün dünyaya tanıdacaq. Və Şuşanı təkcə müsəlmanların deyil, həm də bütün dünyanın ziyyarət edə bileyəyi müqəddəs bir məkana çevirəcək.

Bu gün Qarabağı, arxalarında kimlərin durmasından asılı olmayaraq, Ermenistan ordusunun işgalindən azad edən, Azərbay-

təkcə onları yox, Kərim bəy Mehmandarovun, Əhməd Ağaoğlunun, Mirməhsün Nəvəvbəyin, Məmməd ağa Müctehidzadənin (Ağdam məscidində sonuncu azan oxuyan Hafiz Sədrzadənin atası) və sair və iləxir. Hələ o günə vardi...

...Bütün şəhər Heydər Əliyevin pişvazına çıxmışdı, əllərində gül-çiçək, gözlərində sevinc. Atası ilə səfərə çıxan İlham Əliyev də heyranlıqla camaatin bu sevincini, bu sevgisini izleyirdi.

Bu da Vaqifin məqbərəsi. Heydər Əliyev bir qış gündündə, qarlı-səxtalı bir havada bu məqbərənin açılışını etmişdi. Və bu məqbərəni tikdirmək üçün Moskvada, xüsusilə bu məqbərənin tikilməsini istəməyen yüksək çinli ermənilərlə çox üz-göz olmuşdu. Amma həmişə qalib olduğu kimi, yenə də qalib olmuşdu və bu məhəsən məqbərəni ucaldırılmışdı. Bu məqbərə də Dağlıq Qarabağda yaşayan ermənilərin ürəyinə saplanmış bir xəncər idi.

Açılışa da Azərbaycanın görkəmlili şair, yazıçı, rəssam, qısqəsi, ziyanlılarını dəvət etmişdi. Və hər il keçiriləcək Vaqif poeziya günlərinin beləcə əsası qoyulmuşdu.

Azərbaycanın rəhbəri Heydər Əliyevin pencəyini tutmağı özlərinə şərəf bilən, elini öpmək üçün növbəyə duran ermənilər xisətlərini nə qədər gizlətsələr də, 21 yaşlı İlham Əliyev bütün bunları çox gözəl görürdü. Heydər Əliyev öz oğluna, ata-bala səhbətləri zamanı ermənilərin mənfur simaları haqqında çox dənişmişdi. Gələcək diplomat ermənilərin yüksək çinli vəzifələrinin Atasına necə

də at oynadacaqdı. Hələ o günə vardi...

... Və Heydər Əliyevin göstərişi ilə hər il burda Xaribül festivalı keçiriləcək. Özü də bu festivala təkcə Azərbaycanın yox, həm də SSRİ-də yazış-yaranan şairlər, yazıçılar, sənət adamları dəvət olunacaqdı.

Bu musiqi festivalı bir daha bütün dünyaya sübut edəcəkdi ki, Şuşa və Qarabağ Azərbaycandır!..

... Və gün gələcəkdi İlham Əliyev Vaqifin bu möhtəşəm abidəsini düşməndən xilas edib bərpa edəcəkdi, həm Vaqif poeziya günlərinin, həm də Cıdır düzündəki Xaribül festivalına yenidən keçirəcəkdi. Hələ o günə vardi. Və gün gələcəkdi İlham Əliyev bunu bütün dünyaya bəyan edəcəkdi!..

... Qəribə bir təsadüf. Ulu Öndər Heydər Əliyev Vaqifin məqbərəsini 59 yaşında tikiirmişdi, Prezident İlham Əliyev də 59 yaşında həm Şuşa şəhərini işğaldan azad edəcəkdi, həm də məqbərəni yenidən bərpa etdirəcəkdi. Nə qədər qəribə olsa da, nə qədər təsadüf olsa da, bu bir xoş təsadüfdü...

... Biz o günü 28 il gözlədik. Və o gün geldi. Və o günü bize Müzəffər Ali Baş Komandan İlham Əliyev yaşıdı. Və o gün geldi.

Sizi və Azərbaycan xalqının sevimli həyat yoldaşınız, Birinci vitse-prezident Mehrivan xanımı və bütün ailənizi, bu ailəyə Azərbaycan xalqı da daxilidir, ad gününüz münasibətə təbrik edir, uzun ömr, cansağlığı və daha böyük uğurlar arzulayıram.

24 dekabr 2020-ci il

Regionların sosial-iqtisadi inkişafının təşviq edilməsi

Nº 5 (2186) 16 yanvar 2021-ci il

Azərbaycan
Respublikasının
Medianın İnkışafı Agentliyi

Azərbaycanın iqtisadi, siyasi coğrafiyasında özünəməxsus yeri olan regionlarımızdan biri də Füzuli rayonudur. Bu rayonla bağlı istənilən yazını yazarkən önce yaşlı nəsil-dən eşitdiyim və zaman-zaman da yaddaşimdə qalan bir sözü xatırlayıram. Həmin söz bu gün də qulaqlarımızda səslənir. Yaşlılar deyib ki, Füzuli torpağı çörəkli torpaqdı.

Mən bu sözün mahiyyətinə varanda öyrəndim ki, sovet-alman müharibəsi zamanı Füzuli rayonu ərazisində dənli bitkilər, xüsusilə arpa, buğda daha çox istehsal olunub. Və bu istehsal da həm Füzulinin öz əhalisini, həm də respublika əhalisini həm ağır, həm də açıq dönməndə xilas etmişdi. Ele bu səbəbdən də o dövrü yaşayanlar Füzulinin çörəkli, bərəkətli bir ərazi kimi yaddaşına yazmışdı.

nun siyasi, iqtisadi və mədəni baxım-dan inkişafını izləmək üçün bu keçilən yolu məhz həmin sahələr üzrə qruplaşdırmaq lazımdır. Bu mənada önce Füzuli rayonunun tarixinə mədəni, maddi nümunələrinə və bu inkişaf yolu-nəzər salırmı.

Beləliklə, tarixi mənbələr, eləcə də rayon ərazisindəki abidələr göstərir ki, Füzuli rayonunun ərazisi Azərbay-can tarixinin ən qədim dövrlərini özündə ehtiva edib. Burada Qaraköpəkə-pə, Qarabulaq kurqanları, Gürşətəpə, Quruçay mədəniyyət nümunələri kifayət qədərdi. Ümumiyyətə, rayon ərazisindəki tarixi abidələri gözdən keçirəndə burada XIII əsrin sonlarına aid olan Əhmədalılar türbəsi, Babı türbəsi, Aşağı Veysəlli kəndindəki yonulmuş, hamar daşlardan tikilən Mirəli türbəsi. Rayonun Qarğabazar kəndin-

FÜZULİ RAYONUNDА YENİ YAŞAM STARTI VERİLDİ

Ölkə prezidenti təməlqoymada iştirak etdi

Füzuli rayonunun yaranma tarixinə nəzər salıqda məlum olur ki, bu region inzibati ərazi vahidi kimi 1827-ci ildə təşkil olunmuş və ilk adı da Qarabulaq olmuşdu. Sovet dönməndə, yəni 1930-cu ildə rayon statusu almış və adı dəyişdirilərək Qaryagın qoyulmuşdu. Təbii ki, Qaryagının nə Füzuli, nə Qarabağa, nə Azərbaycan tarixinə elə bir aidiyəti yoxdu. Şükürler olsun ki, 1959-cu ilin aprelində bu yanlışlıq ortadan qaldırıldı, böyük Azərbaycan şairi Məhəmməd Füzulinin anadan olmasının 400 illiyi ilə bağlı olaraq rayona Füzulinin adı verilib. Həmin zamanдан başlayaraq, Füzulinin ictimai, siyasi həyatında da yeni bir eranın başlangıcı start aldı. Bu, həm rayon sakinlərinə verilən mənəvi dəstəyin, həm də bu bölgenin ziyalı potensialının yaradıcılıq təşəbbüslerindən qaynaqlanmışdı. Təbii ki, bütöv bir rayo-

dəki Haçıqiyasəddin məscidi, həmcinin bu kəndin ən məşhur abidələrin-dən olan Karvansara, Qoçəhməddi kəndindəki məscid, Füzuli şəhərinin mərkəzində yerləşən Hacı Ələkbər məscidi, Məşədi Həmid hamamı, rayon ərazisindəki çoxsaylı daşdan yonulmuş at, qoç fiqurları bir daha sübut edir ki, rayon ərazisi qədim insan məskənləri olmaqla yanaşı, həm də burada memarlıq, arxitektura, incəsənət və eləcə də ticaret sahələri zaman-zaman inkişaf etdirilmiş, eyni zamanda, ərazinin böyük dünyayla bağlantısı olmuşdu. Çünkü karvan yolu üzerinde yerləşən bu arxeoloji qazıntılar zamanı da kifayət qədər elmdə məraqq doğuran nümunelər, pul vahidləri tapılmışdı. Məhz bu tapıntılar, həm də rayon ərazisindəki zəngin abidələr kompleksləri imkan vermişdi ki, Füzuli rayonunda tarix-diyarşunaslıq mu-

zeyi yaradılsın. Heç də təsadüfi deyil ki, bu tarix-diyarşunaslıq muzeyinin çox böyük eksonatlar bazası var idi. Yeni burada nümayiş etdirilən nümunələrin hər biri ayrı-ayrıraqda Füzuli rayonunun ərazisi ilə bağlı konkret fikir söyləməyə imkan verirdi. Sovet dönməndə rayon ərazisində tarix-diyarşunaslıq muzeyi ilə yanaşı, Bünyad Sərdarovun ev muzeyi, iki uşaq incəsənet və 5 uşaq musiqi məktəbi fəaliyyət göstərirdi. Həmçinin mərkəziləşdirilmiş kitabxana sistemi, onun 33 filialı, 14 kənd mədəniyyət evi, çoxsaylı klublar sakinlərin ixtiyarına verilmişdi. Təəssüf ki, 1988-ci ildən başlayan erməni təcavüzü nəticəsində Dağlıq Qarabağla həmsərhəd olan Füzuli rayonu da işğala məruz qaldı. Belə ki, 1993-cü ilin avqust ayının 23-də Füzuli rayonunun böyük bir hissəsi düşmən tərəfindən işğal olundu. İşğal nəticəsində təkçə vətəndaşlara deyil, rayonun mədəniyyətinə də ağır zərbələr vuruldu.

Yeni rayonun əraisindəki tarixi abidələr, məktəblər, kitabxanalar, muzeylər yerlə yeksan edildi.

Azərbaycan prezidenti cənab İlham Əliyevin işğaldən azad edilmiş Füzuli rayonuna səfəri zamanı xalqımıza və dünya ictimaiyyətinə etdiyi müraciətində dediyi kimi, "Bu gün Füzuli rayonu işğaldən azad edilib. Lakin bu rayonun ərazisini düşmən elə dağdırıb, elə məhv edib ki, bunu yalnız barbarlar edə bilərdi.

Sanki burdan vəhşi bir qəbilə keçibdi. Bu, insanlığa yaraşmayan cinayətdi. Amma düşmən bilsin ki, biz Füzuli yenidən, əvvəlkindən də gözəl qurulacaq, abadlaşacaqdı".

Həqiqətən də cənab prezidentin söylədiyi həmin müdrik fikir qısa bir

zamanda öz həllini tapmağa başlayıb. Belə ki, rayon işğaldən azad ediləndən sonra ölkə rəhbərinin tapşırığı ilə burada quruculuq, abadlıq işlərinə başlanılıb.

Artıq yolların çəkilməsinə, təmirinə, işıq, su probleminin həll olunmasına başlanıb. Hətta ötən gün ölkə prezidenti İlham Əliyev cənablarının ve Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın Füzuli rayonunda tikilecek hava limanının təməlqoyma mərasimi tikildi. Füzuli-Şuşa yolunun artıq böyük bir hissəsində işlərin başa çatdırıldığı bəyan edildi. Bax, qısa zamanda görülən bu işlər artıq hər kəsdən böyük qayğıda inamı bire yüz artırb. İndi birmənalı şəkildə deyə bilərik ki, Azərbaycan iqtidarı həmin Böyük Qayıdışın layihəsini də ortaya qo-yub.

Deməli, önce infrastruktur dirçəldi-ləcək, yenidən qurulacaq və insanlar üçün öz doğma torpaqlarında yaşa-mağşa start verilecəkdi.

Düşünürəm ki, bu gün təkçə mədəni həyatının müəyyən nüanslarına toxunduğumuz Füzuli rayonu ərazisində həm kənd təsərrüfatını, həm sənayeni, həm sosial bölümü yenidən həyata qaytarmaq və onu həm də günümüzə uzalaşdırmaq yönündə görüləcək işlər kifayət qədərdir və bu da bir region olaraq Füzulinin inkişafının yeni səhifəsi ola-caqdır.

Əbülfət MƏDƏTOĞLU

Azərbaycan Respublikasının
Medianın İnkışafı Agentliyinin
maliyyə yardımı ilə

ƏDALƏT •

16 yanvar 2021-ci il

Nicat Novruzoglu

Allah
qapınızı
açınmı?

Tələbəlik vaxtlarım idı. Necə deyərlər, çılğın, qaynayan vaxtlarım. Söhbətimin tarixi təxminən 1995-96-ci illəri göstərir. Təhsil aldığım universitet 8-ci mikrorayonda yerləşirdi. Universitetin böyük həyatı var idi. O vaxtları Gənclik metrostansiyasından bura 189 saylı avtobusla gedib gəlirdim. Avtobusun dayanacağı universitetin arxa tərəfinə düşürdü. Sökülmüş "Oazis" restoranının qarşısına. Buradan universitetə gedib çıxməq üçün bir xeyli fırıldanmaq lazımdı. Arada cavanlığıma salıb universitetin arxa divarı alçaq olduğundan elə ordan tullanıb həyatə daxil olurdum. Qayıdanda bu hal təkrarlanırdı. Bir dəfə bu divarın üstündən tullanıb dayanacağa getmək istərkən polis məni "yaxaladı". Və bildirdi ki, getməliyik polis şöbəsinə. Üz tutduq Binəqədi Rayon Polis İdarəsinin 5-ci bölməsinə. Birinci dəfə idi ki, polis bölməsinə aparırdılar məni. Çox həyəcanlı idim. Bölməyə çatan kimi şou başladı. Necə şou qurdularsa, dedim, vəssalam, məni bir 2 il həbs edəcəklər. Ağzından süd iyi təzə-təzə çəkilməyə start verən bir gənc bu qoca oyunbazlarının içərisində nə fikirləşə bilərdi ki? Təxminən 2-3 saat polis bölməsində saxladılar. Bu müddət ərzində həbs olunacağımı düşünərək nə hissələr keçirmədim ki?.. Mənə elə gəlirdi ki, nəslim-köküm suralama mənim üzümə tüpürəcək ki, sən niyə divardan tullanmışsan. Sonra televiziyyaya çıxarıb məni ala itdən məşhur edəcəklər. Türmədə başuma nələr gələcək və s. Ən əsasi məni tək başına böyüdən anam nələr çəkəcək, onun gözünə necə baxacam? Bu "şounun" axırı yaxşı bitdi.

Bir xeyli sixma-boğmaya salandan sonra mənə telefon zəngi üçün şərait yaratıdlar. Zəngdən sonra görünlən tədbirlər nəticəsində "azad olundum". Və özümə söz verdim ki, bir daha belə bir vəziyyətə düşməmək üçün diqqətli olacam. Şükürlər olsun ki, hələ ki təkrar belə hadisə baş verməyib.

Bu misali çəkməyim elə belə sözgəlişi deyil.

Son dövrlər elə bir zamana golmişik ki, demək olar, hər ay bir neçə dövlət məmuru, səlahiyyət sahibi həbs olunur. Hər kəsin də cinayətləri bir-birinə oxşar. Dövlətin büdcəsini yeyib-dağıdırlar, vəzifələrinəndən sui-istifadə edib insanların cibinə girirlər, dövlətə və dövlətçiliyə xayanət edirlər. Bir icra başçısı tutulur, üç gün keçir o birisi də tutulur. Bir ay keçir yenə bir icra başçısı tutulur. Sonra şirkət rəhbəri tutulur, sonra fond rəhbəri tutulur (Bu arada hüquq-mühafizə orqanlarına təşəkkürlər düşür). Bir belə tuthatutla bu məmurlar, vəzifələrlər, səlahiyyətlilər ağıllanır, tamahlarını cilovlamır. Birinin tutulmağı digərinə dərs olmur. Dərsdən əlavə insan bir atasını, anasını, bacısını, qardaşını, övladını düşünməzmi? İnsan dövlətinin düşünməzmi? İnsan azadlığını düşünməzmi? İnsan zindanlığını düşünməzmi? İnsan o dünyasını, bu dünyasını düşünməzmi? Doğrudanmı, hər şeyi, bütün varlığı pula dəyişmək olar? Bir ömrü pula, tamaha, xəyanətə görə zindanda cürütməyə dəyərmi?

Yeri gəlmışkən, bu zindan məsələsi də mənə bir az qaranlıq gəlir. Deyirəm bəlkə onların üzünə orda yaxşı baxırlar, yaxşı bəşləyirlər ki, onlar ora getməkdən qorxmurlar. Bir zindan qorxusunu bunların içində olana oxşamır. Məşhur və mənasız bir fikir var - içəri də çöl kimidi. Doğrudanmı, bunlara içəri də çöl kimidi?

Bütün qanunsuzluqların sonu zindanda bitdiyi kimi bu köşənin də sonunu zindanla bağlayırmı.

Bir gün türmələrdən birində hansısa tədbirdə idim. Bir qrup adam idik. Yanımdakılar kimi görürdülər "Allah qapınızı açın" deyirdilər. Axırdı biri sakitcə qulağıma piçildədi - arada sən də bir "Allah qapınızı açın" de. Dedim - Niyə? Kimsə 13 yaşlı bir qızı zorlayıb gəlib düşəcək bura, mən də Allahdan yarışacam ki, bunun qapısını aç? Ya kimsə hallanıb qəza törədib iki nəfərin həyatına son qoyacaq, mən də ölünlərin yox, tutulanın hayına qalacam?

İndi bu yeyib-dağıdanların, dövlətimizə xəyanət edənlərin qapısını vaxtında Allah açıb bunlara bu gözəl həyatı bəxş eləmişdi. Qədrini biliydi. Bunlar nəşkürdü deyə mən niyə Allahdan qapı xahişi etməliyəm ki?

450 MİLYON MANATA NƏ ETMƏK OLAR?!

O kütlə kimi təxminən iki "KAMAZ" pul edir. Bu pulla çox iş görmək olar. Məsələn, birini deymək.

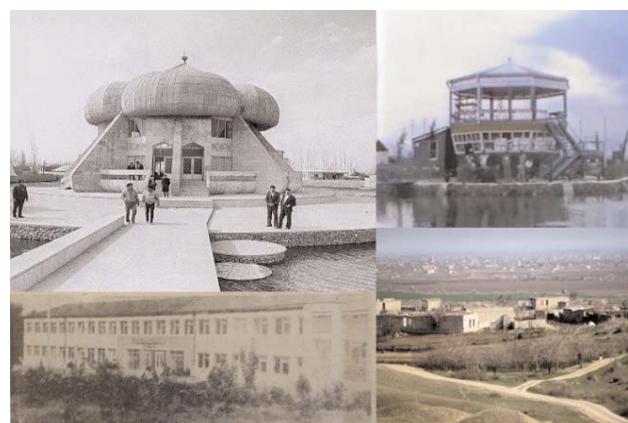
Qərvənd Ağdamın ən böyük kəndlərindən biriydi. Bu kənddə 6 mindən artıq adam yaşayır-

di, həm də çox abad kəndiydi. Şəhərin işğalından sonra bir müddət rayonun bütün icra strukturları bu kənddə yerləşdirildi.

Yadınızdadırsa, Rəsul Quliyevin başçılığı ilə Qazaxda Ermənistan yetkililəri ilə bir görüş oldu. Nə isə bir sənəd imzaladılar. Və Rəsul Quliyev sənədi havada yelləyib dedi ki, ermənilər 20 günə Ağdamdan çıxırlar. Amma o sənəd imzalanandan təxminən 20 gün sonra Qərvənd kəndi də işğal olundu və mərkəz köçürüldü Quzanlıya. Xuraman Abbasovanın sədilik elədiyi və proletariatın rəhbəri Leninin adını daşıyan bu kolxozi 5 min tondan çox pambıq və ondan da bir az çox taxıl istehsal edirdi. Üzümlükler də salmışdır. Kənd ca-

maati da bəy balası kimi dolanırdı. Ağdamin bir çox hörmətli və imkanlı adamları da bu kənddən idi. 450 milyon manata kənddə minə yaxın yaşayış binası da tikmek olar, məktəb, bağça və digər dövlət idarələri də. Və qərvəndlilər qayıdarlar ev-eşiklərinə, ekin-biçinlə məşşələ olalar və əvvəlki illərdən də artıq pambıq, taxıl və digər kənd təsərrüfatı mehsulları istehsal edə bilərlər.

Və möhtəşəm bir bank binası da tikmək olar.

P.S. Getmişdim kəndimizə. Uzaqdan seyr elədim, amma ağlayıb-eləmədim. Bu şəkillər isə işğaldan əvvəlki Qərvəndin şəkilləridi.

Əntiqə RƏŞİD

İsrail bu nüvə obyektlərinə hücum hazırlaşır

İsrail ordusu İranın nüvə programına hücum hazırlayırlar. Bu məlumatı "İsrail Ha-yom Deyli" qəzeti yayıb.

Məlumatə görə, İsrail ordusunun Baş Qərargah reisi Aviv Koxavi Tehranın nüvə programının məhv üçün üç alternativ təklif edib. Bu təkliflərdən biri məhz hərbə zərbədir. İddia edilir ki, bunun üçün İsrail ordusunun büdcəsi əhəmiyyətli həcmədə artırılmalıdır.

MEHRİBAN

VƏTƏN SİZƏ OĞUL DEDİ

Füzuli istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına Şəhid olub

"Vətən uğrunda" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunan qəhrəman Şəhidimiz Məhəmməd Murtuzov. 24.06.2002-ci il tarixdə Balakən rayonunun Xalatala kəndində anadan olan Murtuzov Məhəmməd Ramazan oğlu Vətən mühəribəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında əigidlik göstərərək Füzuli istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına Şəhid olub.

Şəhidimiz XTQ baş leytenantı Nəbi Hüseynov

"Zəfər" ordeni, "Vətən uğrunda" və "Cəbrayılın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunan qəhrəman Şəhidimiz XTQ baş leytenantı Nəbi Hüseynov.

09.07.1992-ci il tarixdə Qazax rayonu, Birinci Şıxlı kəndində anadan olan Hüseynov Nəbi Hacıbala oğlu Vətən mühəribəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında əigidlik göstərərək 09.10.2020-ci il tarixdə Füzuli-Cəbrayıl-Xocavənd rayonları istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına Şəhid olub.

Füzuli istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına Şəhid olub

"Vətən uğrunda" və "Füzulinin azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunan qəhrəman Şəhidimiz XTQ MAXE Qurbət Tarverdiyev.

21.05.1998-ci ildə Xaçmaz rayonu, Nərəcan kəndində anadan olan Tarverdiyev Qurbət Rasim oğlu Vətən mühəribəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında əigidlik göstərərək Füzuli istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına Şəhid olub.

Unutmayaq, unutdurmayaq!

05.02.1983-cü ildə Sumqayıt şəhərində anadan olan İsmayılov Samir Xalıq oğlu Vətən mühəribəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında əigidlik göstərərək Suqovuşan istiqamətində gedən döyüslərdə qəhrəmancasına Şəhid olub.

Kapitan İsmayılov Samir Xalıq oğlu Vətən mühəribəsində göstərdiyi şücaət və "Hərbi xidmətə görə" və "Suqovuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

MAXE Mikayılzadə Mikayıl

04.01.1992-ci ildə Beyləqan rayonu Şərqi kəndində anadan olan Mikayıl Vidadi oğlu Vətən mühəribəsində torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasında əigidlik göstərərək Şuşa istiqamətində gedən döyüslərdə yanına mərmi düşməsi nəticəsində qəhrəmancasına Şəhid olub.

MAXE Mikayılzadə Mikayıl Vidadi oğlu Vətən mühəribəsində göstərdiyi şücaət və qəhrəmanlıqlara görə "Vətən uğrunda", "Hərbi xidmətə görə" və "Şuşanın azad olunmasına görə" medalları ilə təltif olunub.

FAIQ QISMETOĞLU
faiq_qismetoglu@box.az

UNUTQANLIQ QANIMIZDADI

Deyirlər ki, biz çox yaxşı millətik, çox gözəl millətik. Təbii ki, bu sözə heç bir irad ola bilməz. Bəli, biz gözəl millətik, böyük millətik, böyük xalqıq. Ən azından ona görə ki, ikinci Qarabağ Savaşında Ali Baş Komandan İlham Əliyevin etrafında on milyonluq xalq bir yumruq kimi birləşdi. Və bir yumruq dəmir yumruğa çevrildi, ermənilərin başına necə dəydisə, özlərinə gələ bilmədilər, kamitulyasiyaya imza atıldılar. Yeni təslim olular. Bunlar hamısı bizim millətin böyüklüyü, şücaeti, möhtəşəmliyi və birliliyidir. Amma bəzən elə məqamlar olur ki, nəyi, hansı anlaşısa yaddan çıxarıraq, unuduruq və uzun illər onu xatırlamaq istemirik. Bu unutqanlıq nədənsə bəlkə də bizim qanımızda olan zəif nöqtələrdən biridir. Çünkü unutqanlıq həm də özünü yaddan çıxarmaq deməkdir, keçmişini unutmak deməkdir, dostu ilə düşməni ayırd etməmək deməkdir. Ona görə də biz daha diqqətli, daha yaddaşlı, daha güclü olmalıdır ki, bu unutqanlıq bizi məhv eləməsin.

İndi Böyük Qarabağ Savaşında, Böyük Vətən Müharibəsi savaşında doğurdan da Azərbaycan əsgərləri, Azərbaycan zabitləri, gizirləri çox güclü, çox qüvvəli döyüslə möhtəşəm bir qələbə qazandı. O qələbəni Azərbaycan Ordusu, Azərbaycan əsgəri yazdı. Mən baxıram ki, çoxlu sayıda əsgərlərimiz, zabitlərimiz, gizirlərimiz orden və medallara layiq görülb. Layiqdilər, halal xoşları olsun! Çünkü onlar o orden və medalları canı və qanıyla, həyatlarıyla, qazi olmaqla qazanıblar. Əsgərlərimiz müharibə başlayanda belə bir devizlə vuruşurdular - ya qalib olaq, ya qazi olaq, ya da şəhid olaq!

Bəli, biz qalib da olduq, qazi də olduq, əsgərlərimiz şəhid də oldu. Yeni böyük bir şanlı tarix yazıldı. Bu tarix Azərbaycan əsgərinin qanıyla həkk olundu. Amma bir məqama diqqət yetirmək istəyirik ki, bu Böyük Vətən Savaşında, ikinci Qarabağ Savaşında bəzi hallarda Füzulidə, Cəbrayıldə, Qubadlıda, Zəngilanda, Şuşada döyüşən oğlanlarımız heç də qiymətləndirilməyib. Onlar nə orden, nə medal alıblar. Heç onlar o orden və medalların arzusunda deyiller. Çünkü onlar cəbhəye orden medal almaq üçün yox, işğal altında olan torpaqlarımızı azad etmək üçün getmişdilər. Getdilər, o torpaqlarımızı işğaldan azad elədilər və şanlı bir zəfer tarixi yazdırılar.

Amma belə baxanda adam düşünür ki, nə üçün orda döyüşən, qanını tökən, günlərlə, həftələrlə soyuqda yatan, qarda, çovğunda, küləkdə, yağışın altında heç bir şey olmadan döyüşən o əsgərlərimiz var ki, onlar da qiymətləndiril-

məlidir. Mənim neçə-neçə tanıdıığım əsgər var ki, könüllülər var ki, onlar cəbhəyə gediblər, onlar döyübüblər, böyük bir zəfer yolu keçiblər, amma təessüf ki, nə orden alıblar, nə də medal alıblar. O uşaqlar heç onun arzusunda da deyillər. Amma sadəcə olaraq, o əsgərlərimiz ki, döyübüblər, erməni ilə üzbəüz gəliblər, orda onların postunu alıblar, onların ağır texnikalarını məhv eləyiblər və yaxud da onların texnikalarını girov götürüb, bunlar hamısı bir tarixdi, bir yaddaşdı, yeni bir mərhələdi. Ona görə də bu döyüşləri görən, bu döyüşlərdə iştirak eləyən və sağ-salamat evinə-eşiyinə, yurduna dönen o könüllülərə dəyer vermək lazımdır. Dəyer vermək lazımdır ki, sabah Vətən onları səsləyəndə yənə əlinə silah alıb, yənə əlinə Azərbaycan bayrağını alıb irəliyə getsin, Vətən deyib düşməni susdursun.

Bax, ona görə deyirəm ki, unutqanlıq bizim qanımızdadı. Təbii ki, əsgər heç vaxt özü-özünə təqdimat verə bilməz. O döyüşən əsgərlər ki, var, o vuruşan əsgərlər ki, var, onlar mükafat almayıblar, medal almayıblar, orden almayıblar, onun da bir məsuliyyəti Müdafiə Nazirliyinin hərbi hissələrinin üstünə düşür. Çünkü komandirlər yaxşı bilirlər ki, orda kim necə döyüşüb, hansı yolu keçib, hansı döyüş yolunu addımlayıb və necə işlər görüb. Onlar o təqdimatı yazmalıdır ki, yuxarılarında da həmin təqdimat əsasında döyüşən əsgərlərimiz mükafatlandırılsın. Onlara orden və medallar verilsin.

Bu yaxılarda Müdafiə Nazirliyi bəyan etdi ki, heç bir döyüşən əsgər diqqətdən kənar qalmayacaq, müharibə bitsə də onların əməyi qiymətləndiriləcək. Təbii ki, o uşaqlar ki, döyübüblər, o uşaqlar ki, vuruşublar, onların alın təriyle torpaqlarımızı işğaldan azad etməsi yaddaşa yazılib. Onlar Allah-Teala və xalq tərefindən öz mükafatlarını alıblar. Bircə qalib dövlət tərefindən onların orden və medallarla mükafatlandırılması. Təbii ki, o döyüşən əsgərlərimiz, o vuruşan əsgərlərimiz deyilən orden və medallara layiq görülsə, orda birmənali olaraq bir daha Azərbaycan əsgərinin nüfuzu qalxır, onların şöhrəti artır, dövlətlə xalq, əsgər arasında çox səmimi və isti münasibət yaranar.

Heç kimin qəlbinə dəymək olmaz, heç kimi incitmək olmaz. Kimin halal haqqı nədi, həmin halal haqqı həmin adama, həmin əsgərə qaytarmaq lazımdır. Əsgər son anda öz canıyla, qanıyla bu torpaq, bu vətən uğrunda döyüşə atlıbsa, bu vətən, bu xalq da o əsgəri qiymətləndirməlidir. Bunun başqa çıkış yolu yoxdur. Onsuz da bizim xalq həmişə əsgəri se-

vib, millətinə, xalqına xidmət eləyən Azərbaycan zabitlərini, həm şəhidləri, həm qaziləri, həm də qalılıbləri yüksək qiymətləndirib. Bu gün çox sevindirici haldır ki, Azərbaycan əsgərini görəndə çoxlarıaya qalxır, onlara ehtiram bildirir, onlara sevgisini bildirir və "Allah sizi qorusun!" ifadəsini işlədir onlara dualar eləyir. Əlbəttə, bu Azərbaycan əsgəridir. Biz onları sevməli və qorunmalıyıq.

Bu yaxılarda ATV kanalının "Bizimləsən" verilişində ikinci Qarabağ Savaşında qazi olan, iki gözünü və bir ayağını itirən əsgərə olan münasibəti gördük. Gördük ki, doğurdan da cəmiyyət, xalq əsgərlərimizi, qazilərimizi çox istəyir. ATV kanalı "Bizimləsən" verilişində həmin əsgəri verilişə dəvət etmişdi və ona kömək məqsədilə yardımçılar, ianələr alınmasına çalışmışdı. Və bildirmişdi ki, həmin əsgərin, həmin qazinin müalicəsi ancaq İsraildə mümkündür. Bu müalicəyə isə 1 milyon 800 min manat, daha doğrusu, 800 min ABŞ dolları pul lazımdır. Və həmin pulun 400 min manatını artıq düzəldiblər, qalib 600 min manatı. Hər bir azərbaycanlı bir-iki manat kəmək eləsə, bu məsələlər tezliklə həll olunar, qazımız gedib İsraildə müalicə olunar və sağ-salamat geri döner.

Yenə deyirəm, bizim Azərbaycan əsgəri, Azərbaycan döyüşüsü çox güclü, çox mərd, çox mübarizdir. Onlar nə ölümən qorxublar, nə də ki, bu cür gözlərini, ayaqlarını itirməsindən çəkiniblər. Çünkü Vətən gözən də, ayaqdan da, bədəndən də şirin olub onlar üçün. Və Vətən yolunda onlar şəhidliyi hər şeydən üstün tutublar. Ona görə də bu cür qazilərimizi Vətən də, xalq da, millət də, sevməli, imkan daxilində hərə öz kəməkliyini, maddi kəməkliyini göstərməlidir ki, onlar da sağalıb öz ailəsinə, öz kəndinə, öz elinə, öz ocağına döne bilsin və qururla desin ki, biz bu xalqın yolunda ürək-le döyüşüb qazi olduq. Bu xalq da bizi sağaldıb Vətənə qaytardı. Bundan gözəl nə ola bilər? Xalqla dövlət, millət bir yerdə olanda, vallah, ona heç bir qüvvə təsir edə bilməz. Və bu gün şükürlər olsun ki, qüdrətli Azərbaycan dövləti var, qüdrətli Azərbaycan xalqı var, qüdrətli Azərbaycan Ordusu var. Biz bu xalqla, bu dövlətlə, bu orduyla çox möhtəşəm zirvələr fəth eləyə bilərik, necə ki, fəth elədik. Dövləti, dövlətçiliyimizi bundan sonra da qoruyub saxlaya biləcəyik. Çünkü Azərbaycanın yolunda döyüşməyə hazır olan, qalib olmağa hazır olan, şəhid olmağa hazır olan, qazi olmağa hazır olan yüz minlərlə Azərbaycan oğlu var. Allah bu xalqı qorusun! Ali Baş Komandanı qorusun! Allah Odmuzu qorusun! Bu dövləti, bu milleti hifz eləsin!

"ABŞ-RUSİYA
MÜNASİBƏTLƏRİ
GƏRGİN OLARAQ
QALMAQDADIR"

Ria Novosti bildirir ki, Moskva Tramp administrasiyası ilə münasibətlərin normallaşdırma bilməməsindən təessüf hissi keçirir. Rusiya XİN-nin sözcüsü Mariya Zaxarova qeyd edib ki, gələcəkdə də münasibətlərin daha da gərginləşməsi riski qalmaqdadır.

"Ötən dörd il ərzində Tramp administrasiyası ilə dialoğun normallaşdırılmasına nail ola bilmədi. Vaşington həttə bu illər ərzində bizi Amerikanın xüsusi düşməni kimi qələmə vermə çalıdı. Təessüf hissi ilə qeyd etməliyik ki, bu bizim günahımız ucbatından baş verməyb"- deye Zaxarova bildirib.

Bu günlərdə ABŞ - in Ticaret nazirliyi daxili qərarı ilə Rusiya, Çin, İran, KXDR, Kuba və Venesuelanın lideri Nikolas Manduro hökmətlərini düşmən kimi qələmə vermə çalıdı. Təessüf hissi ilə qeyd etməliyik ki, bu ölkələrlə informasiya texnologiyalarının aparılması ciddi nəzarət etməyib" - deye Zaxarova bildirib.

Daha əvvəl isə ABŞ - in sənaye və təhlükəsizlik büroları, ABŞ texnologiyalarının bu ölkələrə və terrorizmi dəsədəkləyən digər ölkələrə ixracı ilə bağlı nəzarəti gücləndirməyi tapşırıb. Yeni qaydalar həmçinin rexonoloji servislərin göstərilməsinin, kimyevi və bioloji silahların inkişaf etdirilməsinə, raket sistemlərinə, pilot-suz uçuş aparatlarına xidmətlərin göstərilməsini də qadağan edir.

SOSİAL ŞƏBƏKƏLƏR TRAMPA QARŞI

FOX News telekanalı sosial şəbəkə yaradıcısı Cek Dorsi tərəfindən ABŞ prezidenti Donald Trampın Twitter şəhəfəsini hələ uzun müddət bağlı saxlayacağını bildirir.

Dorsinin sözlərinə görə Trampın şəhifəsi Co Baydenin inaqrasiyasından sonra bir neçə heftədə bağlı qalacaq. O, həmçinin bildirib ki, şəhəfin bloklanması eyni zamanda onun yaxın adamlarında şamil edilib.

"Qazeta.ru" qeyd edir ki, Trampın Twitter şəhifəsi həmisilik dondurulub. Bu hazırda ABŞ vətəndaş cəmiyyətinin iki yerə ayrılmış nəticəsində zorakılıq hallarının qarşısının alınması məqsədi ilə edilib. Bu kompaniya məhz baş verə biləcək zorakılıq riskinin azaldılması üçündür.

Eyni zamanda Facebook və Instagram şəbəkələridə bir müddət Trampın şəhifələrinə girişini bağlayıb. Onlar bunun 6 yanvar tarixində ABŞ Kongressinin binasına edilən hücumla əlaqələndirildiyini bildirirlər.

Bir sözə hələ presidentlik müddəti başa çatmamış Trampın "söz azadlığına" məhdudiyyətlər qoyulub. "Demokratianın beşiyidir" də, nə deyə bilerik?

Rüstəm Hacıyev

ƏDALƏT •

16 yanvar 2021-ci il

İndoneziya qadağanı daha 2 həftə uzatıldı

İndoneziya hakimiyət orqanları əcnəbilərin ölkəyə gəlmişinə tətbiq edilən qadağanı daha iki həftə, yəni yanvarın 28-dək uzadıb.

Məqsəd COVID-19 virusunun yeni şammının ölkə ərazisinə gətirilməsinin qarşısını almaqdır. Bildirilir ki, bu qadağa əvvəller də olduğu kimi, İndoneziya vətəndaşlarına, ölkəyə giriş üçün fəal icazəyə, həmçinin diplomatik və xidməti vizalara malik olan əcnəbilər şamil edilmir.

Dünyanın yeni milyarderi

"PayPal" onlayn ödəmə sistemi qurucusu Maks Leviç Afrim fintex-star-tapı sayəsində milyarderə çevrilib.

Bu barədə "Forbes" jurnalı məlumat yayıb. İlkən dəyərləndirməyə görə, 45 yaşlı ukraynalının sərvəti 2,7 milyard dollar'a çatıb.

"Yeraltı"ın bədii rəhbəri vəfat etdi

"Yeraltı" yumoristik kinojurnalının bədii rəhbəri Boris Qraçovski dünyasını dəyişib.

Adalet.az "Life Shot" a istinadla xəbər verir ki, Qraçovski de-kabrin sonunda ağır vəziyyətdə COVID-19 diaqnozu ilə Moskvada xəstəxanaya yerləşdirilmişdi.

Qeyd edək ki, Boris Qraçovski rejissor, ssenari müəllifi, "Yeraltı" kinostudiyasının bədii rəhbəri, "Dam" və "Notlar arasında, ya da Tantrik simfoniyası" filmlərinin müəllifi, eyni zamanda "Sosial Reklam" layihəsinin müəllifi, bir neçə sənədli filmin yaradıcısıdır.

Co Baydeni qorumaq üçün 15 min əsgər - Andiçmə mərasiminə az qaldı

Co Baydenin 20 yanvar ABŞ-in paytaxtı Vaşinqtondakı andiçmə mərasiminə bir neçə gün qalıb. Paytaxtda mərasimdən önce alarm səviyyəsi ən yüksək səviyyəyə qaldırıldı. Ağ Ev və Konqres binası çevrəsindən keçən yollar və paytaxtdakı 13 metro stansiyası 16-23 yanvar aralığında bağlanılacaq. Açıq önmə daşıyan küçələr beton bariyerlərlə bağlanmağa davam edilir. Konqres binasının ətrafını isə Milli Qvardiyanın növbətçi əsgərləri qoruyur.

Paytaxtdakı Linkoln və Vaşington abidələrinin yerləşdiyi "National Mall" bölgəsinin də təhlükəsizlik baxımından bağlanacağı gözlənilir. Əraziyə yalnız media işçilərinin və təhlükəsizlik heyətinin girişinə icazə veriləcəyi deyilir. Şərqində Konqres binası, şimalında isə Ağ Ev olan National Mall prezidentlərin andiçmə mərasimini izləmək üçün dəstəkçilərinin bir yerə toplandığı bölgə statusuna sahibdir. Konqres binasının önündə dəyərli təhlükəsizlik divarını keçmək istəyən bir qadına polislər müdaxilə etdilər. Əlləri qandallandı, üstünü yoxladılar, sonra sərbəst buraxdlılar.

Qeyd edək ki, Konqres binasını qoruyan təhlükəsizlik personalının ağır silah daşıyacaqları da deyiləmişdir. Milli Qvardiyanın səlahiyyətli şəxsi General Daniel Hokanson isə bir neçə gün önce mətbuat konfransında Milli Qvardiya heyətinin sayını 15 minə qədər artıracağını demişdi.

Eminquey

Elmir Mirzəyev

Xankəndinə niyə girmədik?

Kəcən ilin 9 noyabrında Xankəndinə daxil olmağa hazırlaşan Azərbaycan ordusunun şəhərə marşının videosu dünən bütün sosial şəbəkələrdə yayıldı, cəmi iki ay önce baş verənləri hamı yenidən xatırladı. Əslində heç bir şey unudulmamışdı da.

Doğrusu, həmin dövrde sirləri haqlı olaraq nə qədər qapalı saxlamaq cehdləri olsa da, etiraf edək ki, çoxumuz bundan xəbərdar idik - bir-birini təbrik edən kim, şəhərin artıq alındığının, məsələnin bitdiyinin anonsunu verən kim.

Lakin sonra bu hissələr dərin məyusluqla əvəz edildi, zətən bəzi çevrələrdə bu əhval indiyə kimi davam etməkdədir.

Bildiyimiz kimi, o gün Azərbaycan ordusuna şəhərə daxil olub, onu tam nəzarətə götürmək izni verilmədi. Bunuñ çok dərin səbəbləri vardı və bu, doğru qərar idi. Deyilənə görə həttə bir neçə hərbçimiz (polkovnik Tehran Mənsimovun da adı çöküldü) bu əmrə tabe olmaq belə istəməmiş, şəhərdən çıxmışdan intinta etmişdilər.

Cəmiyyətdə də eyni reaksiya vardi - "Niyə almışdır şəhəri, Xankəndinə daxil olmuşduq axı, niye?!"

Cox sadəlöhvcəsinə verilmiş bu sual, bir tarixi analogiyani yadına saldı.

1877-1878-ci illər

Rus-Osmanlı müharibəsinə bəzi tərrixçilər "I Dünya Müharibəsinin baş məşqi" hesab edir. Həmin müharibənin çox dərin səbəbləri vardi, on başlıcalarından biri də Rus İmperiyasının 20 il öncəki Krim müharibəsindəki (1853-1856) sarsıcı məglubiyətin ruslara götürdüyü nüfuz böhranını dəf etmək, Osmanlı ilə revanşia nail olmaq cəhdini, bundan başqa az qala dörd əsrlik xəyalın, özünü mifik "3-cü Roma" hesab edən Rus İmperiyasının nəhayət Konstantinopola (ortodokslar üçün əfsanəvi Üarqərad) sahiblənməsi, əslində isə geosiyyasi anlamda vacib dənən vacib boğazların (Bosfor və Dardanel) əl keçirilməsi, Qara Dənizin də rusların daxili dənizinə çevrilməsi idi.

Müharibənin başlanması əmrini verəmədən önce çox dərin tərəddüb hissə keçirən II Aleksandr haqsız deyildi, 20 il öncəki fəlakətli məglubiyət onun atasını, bütün Avropada qorxunc nüfuzu olan I Nikolayı dərddən çörəldib öldürdü. Nəhayət uzun tərəddüddən

Türkiyə Prezidenti Rəcəb Tayyib Ərdoğan koronavirus peyvəndi vurulduğundan sonra özünü yaxşı hiss etdiyini deyib.

Adalet.az xəbər verir ki, bu barədə Türkiyə lideri jurnalistlərə açıqlaması bildirilib.

Onun sözlerinə görə, 28 gündən sonra ikinci dozani qəbul edəcək: "Peyvəndin hər hansı yan təsirləri yoxdur, özümüz çox yaxşı hiss edirəm, 28 gün ərzində ikinci dozani qəbul edəcəyəm".

Xatırladaq ki, Türkiyədə yanvarın 14-dən Çinin SinoVac şirkətinin vak-

sonra Tolstoyun ən mükəmməl romanı, "Anna Karenina"nın baş qəhrəmanı Vronskinin də əsərdə yollanacağı müharibənin başlaması əmri verildi.

Cox ağır əməliyyatlarda müşayiət olunan bu müharibə nəhayət rus ordusunun əfsanəvi generalı Mixail Skobelev (Türklər ona geyindiyi ağ formasını görə Ak-paşa deyirdi) rəhbərliyi altında San-Stafano (hazırda İstanbulun Yeşilköy rayonu) yaxınlığında peydə olması ilə bitir. Osmanlı ordusu artıq tamamilə darmadığın olmuşdu.

Beləcə, neçə əsrlik xülyanın qarşısında duracaq artıq heç nə yoxdur, Konstantinopolun müdafiəsi üçün orada heç bir ordu hissələri qalmamışdır, şəhərə daxil olmaq üçün ruslara cəmi bir neçə kilometr irəliləmək lazımdı.

Lakin beynəlxalq siyaset buna imkan verə bilməzdi. Nə o zamanın föqəldəvəti Böyük Britaniya, nə də ki, qüdrətli kontinental Avropa dövlətləri belə bir itkiyə, boğazların əldən çıxmاسına, ümumiyyətlə həmin dövrki geosiyyasi durumun Rusiyanın xeyrinə bu cür kəskin dönüşünə heç cür razı olma biləzdə.

Bunları bilən general

Skobelev qərərgahdakı zabitlərə qeyri-rəsmi göstəriş verir ki, oradakı telegraf rabitəsini pozsunlar. Yəni ki, general bir növ hərbçi köntölyüyü ilə vəziyyətdən çıxmışı düşünmüşdü. Həmin dövrə şahidlilik edənlərin dediklərinə görə general: "Deyərik ki, rabitə pozulmuşdu, Peterburqdan gələn emrləri almamışdı, əsas biz şəhəri alaq, ardını diplomatlar düzəldəcək." - deyirmiş.

Lakin qərərgahdakı zabitlər sonradan cezanın çox ağır olacağını bildikləri üçün buna cəsarət etmir, rus ordusunda "üsyan kar" kimi xarakterizə edilən general Skobelevin dediklərini yerinə yetirmirlər, nəticədə dünya dövlətlərinin Peterburqə basqısı altında rus ordusu yerindən tərəpəmir. Rusiya isə Osmanlı ilə elə həmin məkandaca "San-Stefano sülhü" nü bağlayır.

Lakin rus ordusunu Konstantinopolun qapıları önünde saxlatdırılmış dünya dövlətlərini həttə bu sülhün nəticələri də qane etmədiyi üçün Almaniya kansleri Bismarkın təşəbbüsü ilə Berlin Konqresi çağırılır. Orada San-Stefano sülhünün nəticələri Avropa dövlətlərinin xeyrinə töftiş edilir.

Berlin Konqresində qərara alınmış nəticələr Rusiya üçün o qədər ağır

olur ki, o zaman İmperianın xarici işlər naziri olmuş knyaz Qorçakov imperator II Aleksandra: "Əlahəzər, Berlin traktati mənim karyeramın ən qara səhifəsi idi." - deyib, ondan "mənim də..." - cavabını alır.

Bu tarixi misal, hətta çox qüdrətli bir imperianın belə, dünya siyasetinin basqısı altında parlaq qələbəsinin nəticələrindən bir qədər geri addım atmağa məcbur olmasının çox bariz nümunəsidir. Bəli, diplomatiya hərbələ sinxron olaraq addımlamır, qarşısındaki təhlükələrən ölkəni siğortalamaq üçün, çox zaman neçə addım geri çəkilir.

Bu günlərdə,

politoloq Eldar Namazov "Düzda-nışaq" in efirində haqlı olaraq qeyd etdi ki, əgər ordumuz Xankəndinə daxil olardısa (təbii ki, onda etnik təmizləmə prosesi də qaçılmaz olacaqdı), o zaman BMT Təhlükəsizlik Şurasında çox böyük çətinliklərlə (Qoşulmama hərəkatı ölkələrinin yardımını ilə) əngəl-lənən həmin iki sanksiya cəhdli hökmən reallaşacaq, bundan əlavə Azərbaycanın qarşısında Şuşa və Hadrudan da çıxmazı tələbi qoyulacaq, eyni zamanda ölkə ağır sanksiyalarla da üzləşəcəkdi. Nəticədə Azərbaycan, cəmi 44 gündə daşnakları onlar üçün fəlakətli şəkildə darmadığın edib, bir çox strateji vəzifələrini həll etmişkən, bunlardan geri çəkilmək məcburiyyəti ilə üzləşəcək, parlaq qələbəmizin bir çox nəticələrisə ləğv ediləcəkdi.

Həmin zaman verilmiş doğru qərarın nəticəsindir ki, bu gün ölkəmizi nə etnik təmizləmədə, nə uydurma "genosid" də kimsə günahlandıra bilmir. Doğru verilmiş qərarın nəticəsindir ki, tam haqlı olduğumuz halda üstüməz şiddətlə atılan çamurlar da tutmadı, işləmədi, beynəlxalq koalisiya yarada bilədi, əleyhimizə neçə illər aparılan böhtan-yalanların da heç bir təsiri olmadı - şeytanın özü ilə üz-üzə gələşək.

Günlər öncə Teymur Rəcəbovun Aronyan üzərində qələbəsinə hamisiz sevindik, lakin unutmaq olmaz ki, beynəlxalq siyaset ən mürəkkəb şahmat taxtasından daha qəлиз bir prosesdir. Biz yalnız gücdə, hərbə-zorbada deyil, intellektual müstəvidə də qalib gəldik, cünki istənilən müharibə elə məhz intellektlə udulur - artıq dünya hərb dərsliklərinə salınmış Azərbaycan ordusunun parlaq qələbəsi kimi.

azlogos.eu

"Peyvəndin hər hansı yan təsirləri yoxdur"

sinləri ilə koronavirusa qarşı peyvəndlənmə başlayıb. Dörd mərhələdə reallaşacaq peyvəndi ilkin olaraq həkimlər və risk qrupuna daxil olanlar alacaq.

Birinci mərhələdə 9 milyona yaxın insan peyvəndlə əhatə olunacaq. İlk iki gündə təxminən 500 min nəfər peyvənd olunub.

MEHRİBAN

Vüqar Abbasov

O alçağı kim vəzifəyə qoyar?

Bakının Kürdəxanı kəndində, Meyvə Tingliyi Sovxozu deyilən yerdə böyüdüşəm. Məhəlləmizdə biri vardı, sovxoza hər yeni direktor təyin ediləndə köhnənin nəsil-nəcabəti qalmırkı ki, söyməsin. Ən yumşaq söyüyü "Rüşvətxor köpəkəoğlu sovxoza çapib-taladı" olurdu. Yeni təyin olunan haqqında isə "Bunun nəsilini tanıram. Çox dəyərli nəsildir, özü də olduqca işini bilən adamdır" - deyərdi. Bu getdimi, bunun nəsilini tanımaq nədi, "hansi dərədən" olduğunu belə bilməzdı. Bir gün yenə köhnələrdən birini söyəndə səhbətdə iştirak edənlərdən biri dedi ki, bildin də, onu da bizim rayona rəhbər vəzifəyə gətirdilər. Bunu demişdi ki, "mindilli" (şərti ad qoyaq):

- Əşsi, o elə sovxoza olandan işləyən adam idi. Mən bilirdim ki, o bir gün belə yüksələcək - dedi.

O biri də:

- Aya, bəsdi də, zərafat edirdim. Vəzifəyə filana qoymayıblar.

Mindilli:

- Guya sənə inandım da. O alçağı kim vəzifəyə qoyar? - deyə həyəsizcasına irişi.

P.S. Bu gün baş verənləri oxuyandan sonra yadına düşdü və qeyd edim ki, "günün qəhrimanını" heç vaxt tanımamışam, əlaqəm də olmayıb. Olsun "Elə-bələ" silsiləsindən

Maraqlı təşəbbüs

Şəhid qəhrəmanlarımızın adına küçələr verilir. Bu çox yaxşı haldır. Lakin lövhələrdə addan savayı heç nə yoxdur. Məsələn Polad Həsimov küçəsi. Tutaq ki, Polad Həsimovu indi uşaqqdan böyüye qədər hər kəs tanır. Bəs 10 il, bəs

20 il sonra hər kəs tanıyacaqmı? Və yaxud onun adından əvvəl general və yaxud şəhid general, milli qəhrəman yazılısa nəyi pisdir? Eyni vəziyyət digər şəhidlərimizə də aiddir. Addan əvvəl şəhid sözünü, titulun yazılması mütləq vacibdir və əhəmiyyətlidir. Yeni nəsil bilməlidir ki, adına küçə verilən şəxs kimdir, nəcidir.

P.S. Bu sovetdən qalma ənənədir. 3-cü mikrorayonda Hüseyinbala Əliyev küçəsi var. H. Əliyev yazıldı. Cox adam qarışdırır. Elə bilirdilər ki, bu prezident Heydər Əliyevin adına olan küçədir. Bilənlər bilməyənlərə bir də məcbur olub izah edirdi ki, yox bu ikinci Dünya Müharibəsi qəhrəmanı, təyyarəçi Hüseyinbala Əliyev küçəsidir.

Anar Turan

Lənkəranda məşhur "Ziyalılar Evi" sökülrür?

Sosial şəbəkədə Lənkəranda "Ziyalılar Evi"nin sökülrəcəyi ilə bağlı yayılmış məlumatlara aydınlıq gətirilib.

Lənkəran Dövlət Universitetinin balansında olan bina əsaslı təmir üçün bağlanıb. Bu baredə LDU-nun mətbuat xidmətinin rehbəri Esmira İsmayılova məlumat verib. Onun sözlərinə görə, sovet dövründə "Ziyalılar Evi" kimi tanınan binada hazırda LDU-nun elmi kitabxanası və iclas zalı yerləşir. Bu binanın əsaslı təmirine bağlanılıb.

Bina tam rekonstruksiya olunacaq və burada elmi kitabxana, elektron kitabxana, oxu zalları və iclas zalı yerləşdiriləcək.

E.İsmayılova binanın təmirdən sonrakı layihə görünüşünü də təqdim edib.

Azpost.info

Ölkəmizdə həyata keçirilən dövlət siyasetinə uyğun olaraq demokratik cəmiyyətin əsas atributlarından olan kütləvi informasiya vasitələrinin inkişafı da daim diqqət mərkəzində saxlanılır.

Bununla yanaşı, bu müüm sahə üzrə dövlətin dəstək siyasetinə öz qanunsuz əməlləri ilə kələ salan vəzifəli şəxslərin aşkar olunaraq məsuliyyətə cəlb olunması istiqamətində prokurorluq orqanlarının möqsəd-yönlü və ardıcıl tədbirləri davam etdirilir.

Bələ tədbirlərdən biri ki, Azərbaycan Respublikası

rin fəaliyyətlərinə faktiki nəzarəti həyata keçirməkdə davam etdiyi şirkətlər, habelə yaxın münasibətdə olduğu digər şəxslər gəlir qismində verilməsinə nail olmaqdan ötrü həmin şəxslərin xüsusi mülkiyyətində

yol verməklə KİVDF-yə məxsus olmaqla ona etibar edilmiş cəmi 105 min manat məbləğində pul vəsaitini israf etmişdir.

Bundan əlavə, Vüqar Səfərli qeyriləri ilə qabaqcadañ ələbir olaraq qeyd edilən mənimsəmə və vəzifə saxtakarlığı cinayətləri üzrə əldə etdiyi xüsusi külli miqdarda pul vəsaitini kommerсиya bankında olan milli və xarici valyutadakı depozit hesablarına 2015-2018-ci illər ərzində cəmi 5 milyon 796 min manat yerləşdirməklə cinayət yolu ilə əldə edilmiş həmin pul vəsaitləri ni külli miqdarda leqallaşdırır.

Vüqar Səfərli həbs edildi

sinin Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fondu (KİVDF) dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitlərin xərclənməsi zamanı aşkar edilmiş qanun pozuntuları ilə əlaqədar Həsablama Palatasından daxil olmuş materiallar üzrə Baş prokuror yanında Korrupsiyaya qarşı Mübarizə Baş İdarəsində Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq maddələri ilə cinayət işlərini başlanıb.

Baş Prokurorluğun Mətbuat xidmətindən bildirilib ki, aparılmış istintaqla Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin inkişafına Dövlət Dəstəyi Fonduun sərəncamında olan əmlakın həmin qurumun icraçı direktoru və əməkdaşlarının digər şəxslərlə ələbir olmaqla şəxsi məraqlarına uyğun istifadə etmələrinə, fəaliyyətin ayrı-ayrı istiqamətləri üzrə programların və vəzifələrin icra edilməsi adı ilə rəsmi sənədlərə yalan məlumatlar daxil edildərək xüsusiylə külli miqdarda ziyan vurulmaqla mənimsəmələrinə, cinayət yolu ilə əldə edilmiş pul vəsaitlərinin leqalladırılmasına və digər qanunsuz əməllər tövətmələrinə əsaslı şübhələr müəyyən edilmişdir.

MMC-nin bank hesablarına köçürülmüş, bununla da, mətbuat işçiləri üçün Bakı şəhəri, Səbail rayonu, 20-ci sahə, Bibiheybət qəsəbəsi ərazisində yaşayış binalarının tikintisi üzrə ayrılmış xüsusile külli miqdarda pul vəsaitini məqsədilə maddi baxımdan Fond üçün daha ağır şortlərlə icarəyə götürülməsinə dair müqavilələr bağlanmış, 2011-2019-cu illər ərzində cəmi 812 min manat məbləğində pul vəsaitini icarə haqqı adı ilə köçürməklə dövlət büdcəsinə külli miqdarda ziyan vurmuşdur.

Bundan başqa, Vüqar Səfərli digər şəxslərlə qabaqcadañ ələbir olaraq nəşr olunan qəzetlərə maliyyə yardımının göstərilməsi məqsədi ilə dövlət tərəfindən ayrılmış vəsaitin 2015-2019-cu illər ərzində 300 min manat məbləğində olan hissəsinə ailə üzvünün adına təsis etdiyi "Futbol+Qol" qəzeti nə qanunsuz olaraq köçürməklə həmin pulu, eləcə də qurumun məqsədlərinin həyata keçirilməsi üçün alınmış 103 min manat dəyərində dəftərxana loyazimatlarını da mənimsəmiş, eyni zamanda 2017-2019-cu illər ərzində ziyanatların keçirilməsi ilə bağlı satınalma müqavilələrinin bağlanması zamanı qanunsuzluqlara

olan Bakı şəhəri, Yasamal rayonu, Mətbuat prospekti, 23L ünvanında yerləşən müəssisə binasının 3-cü mərtəbəsinin Fondu inzibati istifadəsinə verilməsi məqsədilə maddi baxımdan Fondu daha ağır şortlərlə icarəyə götürülməsinə dair müqavilələr bağlanmış, 2011-2019-cu illər ərzində cəmi 812 min manat məbləğində pul vəsaitini icarə haqqı adı ilə köçürməklə dövlət büdcəsinə külli miqdarda ziyan vurmuşdur.

Həmçinin, Vüqar Səfərli digər şəxslərlə qabaqcadañ ələbir olaraq nəşr olunan qəzetlərə maliyyə yardımının göstərilməsi məqsədi ilə dövlət tərəfindən ayrılmış vəsaitin 2015-2019-cu illər ərzində 300 min manat məbləğində olan hissəsinə ailə üzvünün adına təsis etdiyi "Futbol+Qol" qəzeti nə qanunsuz olaraq köçürməklə həmin pulu, eləcə də qurumun məqsədlərinin həyata keçirilməsi üçün alınmış 103 min manat dəyərində dəftərxana loyazimatlarını da mənimsəmiş, eyni zamanda 2017-2019-cu illər ərzində ziyanatların keçirilməsi ilə bağlı satınalma müqavilələrinin bağlanması zamanı qanunsuzluqlara

mışdır. İş üzrə toplanmış ilkin sübutlar əsasında Səfərli Vüqar Müzəffər oğlu Azərbaycan Respublikası Cinayət Məcəlləsinin müvafiq olaraq 179.4 (xüsusi külli miqdarda ziyan vurmaqla mənimsəmə və israf etmə), 193-1.3.2 (cinayət yolu ilə əldə edilmiş külli miqdarda pul vəsaitlərini leqallaşdırma), 308.2 (ağır nəticələrə səbəb olan mühüm zərər vurulmaqla vəzifə səlahiyyətlərindən sui-istifadə etmə), 308-2.4 (satınalma prosedurları keçirilmədən külli miqdarda ziyan vurmaqla dövlət vəsaitlərini xərcləmə) və 313 (vəzifə saxtakarlığı), Məmmədov Nadir Məhərrəm oğlu isə Cinayət Məcəlləsinin 179.4, 308.2 və 313-cü maddələrinə əsasən təqşirələndirilən şəxs qismində cəlb edilərək barələrində məhkəmənin qərarı ilə həbs qətimkan todbiri seçilmişdir.

Hazırda cinayət işi üzrə qeyd edilən korrupsiya şəbəkəsində iştirak etmiş digər şəxslərin müəyyən edilərək məsuliyyətə cəlb edilmələri və dövlətə vurulan ziyanın bərpa olunması istiqamətində zəruri istintaq-əməliyyat tədbirləri davam etdirilir.

Ermənilər bu və ya digər vəsaitlər hesabına Şuşada tarixi binalarda yerləşən Dövlət Musiqili Dram Teatrı, Dövlət Qarabağ tarixi və Şuşa şəhərinin tarixi muzeylərinin, Üzeyir Hacıbəyovun, Bülbülün, Mir Möhsün Nəvəvəbin xatire muzeylərini, Azərbaycan Xalçası Dövlət Muzeyinin filialını, Dövlət Rəsm Qalereyasını, 4 texnikumu, 2 institut filialını, orta və orta ixtisas musiqi məktəblərini, kitabxanaları, 2 sanatoriyanı, görkəmli sənət adamlarının ev muzeylərini, 70 yerlik turist bazasını, 1200 yerlik internat məktəbi və s. dağıdaraq yox ediblər.

Bunu Trend-e Şuşada tarixi abidələrlə bağlı aparılan monitorinqdə iştirak

edən mədəni dəyərlər üzrə tədqiqatçı ekspert, Beynəlxalq Memarlar Akademiyasının Moskva şöbəsinin professoru, Azərbaycan Memarlar İttifaqının idarə Heyetinin üzvü Faiq İsmayılov deyib.

Onun sözlərinə görə, ermənilər eyni zamanda 350 hektarlıq qoruq zonasında 300 tarixi və mədəniyyət abidesini, 550 qədim yaşayış binasını sökərək şəhərin landşaftına ciddi zərər vurublar.

F.İsmayılov qeyd edib ki, Ermənistən tətbiq etdiyi vandalizm aktını "humanist" addımı kimi təbliğ et-

mək məqsədilə "Shousi" Mədəniyyət Fondu hesabına Şuşada tarixi binaları və küçələri erməniləşdirmək üçün bir sırada layihələr həyata keçirməyi nəzərdə tutmuşdu.

Ekspert əlavə edib ki, erməniləşdirmə konsepsiyanın reallaşması üçün Şuşa və onun ətraf ərazilərində mövcud olan 525 sayda tarix və memarlıq abidələri və daş qaya nümunələri siyahıya alınaraq konsepsiaya əlavə edilmişdi. Bu məqsədə son iki il ərzində Ermənistən Arxitektura və İnşaat Universitetinin tələbələri Şuşada 220 bina-

nın memarlıq quruluşunun sxemlərini çəkmiş və divarlarının ölçülərini götürüb, bu evlərin "bərpa" üçün hazırlanmasını təmin etmişdi.

Ermənistən Maarif və Elm Nazirliyində dəha sonra Nazirlər Kabinetində bu konsepsiya və layihələrə baxılaq bəyənilmiş, Hökumət tərəfindən Şuşa şəhərinin dünya ermənilərinin Dini və Mədəniyyət mərkəzlərinə çevirmeç üçün layihələrə Ermənistən Hökuməti Dövlət büdcəsindən hər il 30 milyon dram vəsait ayrıldı.

Şuşada ermənilərin dağıtdığı tarixi abidələrin sayı açıqlandı

Zakir Fexri

Ədəbiyyatımızın əbədi Seyran

Səxavət qalasından xatirələr...

Nədən başlamağa çox çətinlik çəkdim.

Hələ də inana bilmirəm ki, bu adamın 75 yaşı olur...

Seyranla bağlı xatirələr (hərəsi bir nağıldır..) ayrı-ayrı illərə, ayrı-ayrı günlərə çəkib apardı məni. Altmışinci illerdən biri-birimizə bağlılığımız olub, ta bu günəcən.

Günaşırı içəri şəhərdə, Məmmədəlinin kababxanasında yeyib-içir, sonra Filarmonianın yanında, Qala divarına bitişik Zülfünün çayxanasına yığışardıq. Və günlərin birində, payız aylarıydı, qonaqlığa gedirdik. Taksi olmadı deyə tanış bir adamın "Butka" moskvicinə doluşduq. Yol gedə-gedə Seyran "Sona bülbülləri" oxumağa başladı. Özü də eynən Qədirin oxuduğu tonda... Maşından düşəndə sürücü qayıtdı ki, Zakir, məni bu Qədir Rüstəmovla tanış eledi...

O zaman Qədirin "Sona bülbülləri" çox dəbdəydi, hansı yemekxanaya, çayxanaya gedirdikse-ancaq "Sona bülbülləri" i eşidirdin-maqnitofona da gur səs verədlər, Qədirin hesabına çayxanalar dolu olardı, növbə gözləyərdik, yer olmazdı...

Seyranla uzun illər "Ulduz" jurnalında bir yerde işləmişik, çox gözəl kollektivimiz varındı, qaşa da baş redaktoromuzuydu. Yusif Səmədoğlu hamımız "Qaşa" deyə müraciət edərdik.

Seyran Ağdamdan yenice qayıtmışdı, Qədir Rüstəmovdan yazı yazmaq üçün bir neçə günlük Vətən-Qarabağa getmişdi. Və o zaman üçün sensasiya sayılan bir yazı yazmışdı.

O yazı "Ulduz"da çap olunanda jurnal əl-əl gəzirdi, redaksiyaya (şəxsən mənə) saysız-hesabsız zənglər gəlirdi, o say "Ulduz"u isteyirdilər- ailə kitabxanası üçün. Xülasə, Qaşa təklif elədi ki, yuyağın.

Katibəmin otağında süfrə açıq, başlılıq bala-bala vurmağa. Hardansa Qədirdən sonra söz gəldi düşdü "Zabul Segah"dən, Ağabala Abdullayevdən.

Seyran əlini qulağına aparıb mayedən "Zabul" başlıdı, Ağabalanın boğazlarını vurmağa başla-

di. Yadımdadı, səs hamiliqca bizi tutmuşdu, milçək uçaşa səsi gələrdi, diqqət kəsilməsdik Seyranın oxumağına.

Və birdən Əhəd Muxtar əlini cibinə aparıb bir 25-lük çıxarıb Seyranın döş cibinə basdı, rumkanı doldurub saqlıqsız-zadsız çəkdi başına.

Seyran bunu görüb nə təhər mahiranə bir boğaz vurdusa (tüküm biz-biz oldu) Əhəd əlini cibi-

nə aparıb bir 25-lük də basdı Seyranın döş cibinə. Qəfletən Seyran dayandı, bir rumka vurub dedi ki, "Qaşa" fasılə elan edib...

Çıxdıq o biri otağa sıqaret çəkməye, onda gördük ki, Əhəd Muxtar Seyranı dilə tutub ki, 25-liyin birini qaytar, yaxınlaşdıq ki, nə baş verir- Əhəd qayıtdı ki, ikinci 25-liyi tam oxumadı, zakonla qaytarmalıdı...

Onu da deyim ki, Seyran o zamanlar şair kimi çox məşhurlaşmışdı, "Ay ilk məhəbbətim" şeiri dillər əzberiydi...

Qədirdən yazdığı yazıdan sonra Seyran nəsrə, prozaya keçdi.

*Hayandan, hayandan baxıramsa mən,
Elə bil dağların üzü bərədi.
Əger xalıdışsa döşündə çəmən,
Çiçəklər ən gözəl ilmələridi...*

Seyran gül-gül, çiçək-ciçək sözlerini ədəbiyyatımıza da gətirdi... Və nə yaxşı ki, Seyran yazdı ki kimi də oldu:

*-30 il həsrətini çəkdiyimiz
dağlar üzü bəri gələ-gələ Füzulin
də, Cəbrayılı da, Zəngilanı
da, Qubadlını da, Laçını da, Kəlbecəri
də, Ağdamı da üzü bəri
addım-addım gələ-gələ bizlərə,*

bizləri də onlara qovuşdurdu... Ən başlıcası Şuşanı da sinəsin-de gətirdi, bizlərə qovuşdurdu...

Cənab Ali Baş Komandan demis:

-Qarabağ bizimdir, Qarabağ Azərbaycandır!

Əzizim Seyran! Əsərlərindən söz açmadım, bunu gələcək tədqiqatçıların ixtiyarına buraxa. Ən mükəmməl tənqidçi, ən dəyərli söz sahibi Zamandır!!! Zaman hər şeyi yerbəyer edir...

Əzizim Seyran! Azərbaycan ədəbiyyatının rəngkarlarından birisən. Sənin əsərlərinin öz rəngi, öz səsi, öz nəğməsi var - təkrarsız, bənzərsiz və ancaq özünəməxsus...

İllərin sınağından keçmiş dost sədaqətin, ərköyünlüyün, ipək kimil ürəyin...

Yaşadığın ömür gözlərimiz önündə olub - xoş günlərin də, çətin günlərin də...

Yazımı "Evdə qal" günləri sənə yazıb göndərdiyim şeirlə bitirirəm, hər şey var bu şeirdə, hər şey...

**Gözlərində qara yaş...
Əyin-başın belə nimdaş...
Yol gedirsən ağır-agır
Yolun haradı qardaş?**

**Səni dünyaya bağlayan
Kəmər belindən qopur...
Əl uzadıb, əl tutduğun
Əllər əlindən qopur...**

**Addım-addım dünyadan,
Səni qoparrı bu yol...
Tək ruhun bilir ancaq
Hara aparır bu yol...**

**Baxırsan irəliyə,
Boylanırsan geriyə,
Arxanca atılan daşları
Yuyur, yuyur görürsən
Uşaqlıqda axıtdığın
dup-duru göz yaşları...**

**Yovuşa bilmədiyin
Dünya qalır arxada...
Yol aldiğın bu yolda
Bilməzə yovuşursan
Təkliyə, tənhalığa...
Qaranlıqlardan qopub
Qovuşursan işığa,
İşığa qovuşursan!...**

13.01.2021

349 nəfər yoluxub, 12 nəfər vəfat edib

Azərbaycan Respublikasında koronavirus (COVID-19) infeksiyasına 349 yeni yoluxma faktı qeydə alınıb, 494 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabinetin yanında Operativ Qərargahdan Adalet.az-a verilən məlumatə görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 12 nəfər vəfat edib. İndiyədək ölkədə ümumilik-

Azərbaycan Respublikasının araşısında COVID-19 ilə bağlı son vəziyyət	
Ümumi	Bu gün
Ümumi yoluxma sayı	226549
Ümumi sağalanma sayı	213773
Aktiv xəstə sayı	9793
Ümumi test sayı	2302843
Ümumi ölüm sayı	2983
Yeni yoluxma sayı	349
Yeni sağalanma sayı	494
Yeni test sayı	7231
Yeni ölüm sayı	12

də 226 549 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib, onlardan 213 773 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 2 983 nəfər vəfat edib, aktiv xəstə sayı 9 793 nəfərdir.

Son sutka ərzində yeni yoluxma hallarının müəyyənləşdirilməsi ilə əlaqədar 7 231, ötən müddət ərzində isə ümumilikdə 2 302 843 test aparılıb.

Zakir Fexri

Firuz Mustafa

Do 1828 года
na Kavkaze
ne było armjan

İzvestnii uchenyy armeniyskogo proisxoždenija, professor Kolumbijskogo universiteta Nina Garsoyan analiziруя period 1828 v. n.e. ubeditel'no dokazyvает, что v Armenii otсутstvovali gosudarstvennost' i nezavisimost' na protyazhennii 1,5 tys. let, naduma i lživa daturivka xristianiżatsii, a vse drevnearmiyskie i posleduyućie xroniki pronnikny duhom istoricheskoy fальши, вызванными zavist'yu i stremleniem vydeleniya среди drugix narodov.

Nina Garsoyan svoimi trudami a tak že dokazala, что до 1828 года на Кавказе не было армян. Часть из них были депортированы из Ирана в 19 веке, а другие - из Турции в 20 веке.

Это хорошо известно большинству армянских историков. Они просто выдумывают ложь, чтобы набрать "ачко" перед простыми, неграмотными, невежественными армянами.

П.С. Когда говориш армянам правду, они обычно злятся.

Говорят, нет факта. Если вы приводите факт, говорят, что это ваша выдумка, приводите факт от наших армянских ученых. Они также находят оправдания, когда приводят факты и примеры армянских ученых.

Таких объективных ученых они называют предателями или идиотами. Однако есть "ученые" в Армении, которые сами сошли с ума.

Elman Tovuz

**Kədərdən
vəfali dostum
olmadı...**

*Sixildim taleyin məngənəsində,
Danışdım, olmadı...
Susdum, olmadı...
Azdim ciğirində öz dağlarımın,
Kimsənin yolunda "qəstim" olmadı.
Dərdin də üzünə gülə-gülə mən...
Ötürdüm günləri bilə-bilə mən...
Əridim içimdən gilə-gilə mən -
Alovum olmadı...
Tüstüm olmadı...
Təzəcə bir sevda çaxdı gözümüzən,
Vida yağışları ödü üzümüzən...
Bəzən taleyimdən, bəzən özümdən
İnidim, olmadı...
Küsdi, olmadı...
Göz yaşı çıldırm gülüm açmadı...
Hər il düşyməndən ölüm, açmadı...
Könül açdıǵıma əlim açmadı,
Boğazım olanda
Üstüm olmadı...
Elmanam, elə ki endim yəhərdən,
Kəsildi ayağım kənddən, şəhərdən.
Halimi soruşan olsa da hərdən,
Kədərdən vəfali dostum olmadı...*

Lavrov: ABŞ qab-qacaq dükanına girmiş fildir

ABŞ və müttəfiqləri Yaxın Şərqi qab-qacaq dükanına girmiş fil kimi davranırlar. Bu sözləri Rusiya xarici işlər naziri Sergey Lavrov deyib.

O bildirib ki, müstəqil dövlətlərin daxili işlərinə müdaxilə, onlara müəyyən ideologiyaların yeridilməsi yolverilmədir:

"Lakin təssüs kif, ABŞ və müttəfiqləri qab-qacaq dükanına girmiş fili xatırladır. İraq, Liviya və Suriyada yaşanan prosesləri hər birimiz görürük. Bunların regiondakı ölkələr və xalqlar üçün ağır nəticələri olur".

MEHRİBAN

Qənirə Paşayeva,
Milli Məclisin Mədəniyyət Komitəsinin sədri

Məğlubun sözü keçmir

Yanvarın 11-də Moskvada Rusiya Prezidenti Vladimir Putin, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında üçtərəfli görüş keçirilib. Bəlli olduğunu kimi, bu üçtərəfli görüşün məqsədi hər üç liderin 10 noyabr 2020-ci ildə imzaladığı üçtərəfli Bəyanatın gerçəkləşdirilməsinin gedişini, başqa sözlə, mövcud problemlərin aradan qaldırılmasına və regionda dinc həyatın qaydaya salınmasına dair addımları müzakirə etməkdir.

Azərbaycan bu görüşə qalib təref olaraq, Rusiyanın tərəfdəşliq, qonşuluq jestlərini qiymətləndirərək qatılmışdır. Bu, Vətən Müharibəsində Azərbaycanın tarixi zəfəri və Ermənistanın hərbi kapitulyasiyasından sonra üç ölkə liderinin ilk birbaşa danışları idi.

Danışıqların nəticəsi olaraq, yeni Bəyanat imzalanıb. Tərəflər 10 noyabr Bəyanatının regiondakı bütün iqtisadi və nəqliyyat kommunikasiyalarının açılmasını nəzərdə tutan 9-cu bəndinin heyata keçirilməsinə dair üçtərəfli İşçi qrupun yaradılması barədə razılıq əldə edib.

Gəlin həmin bəndi və bu bənd haqqında Azərbaycan Prezidentinin fikirlərini olduğu kimi xatırlayaq:

"9. Bölgədəki bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələri bərpa edilir. Ermənistan Respublikası vətəndaşlarının, nəqliyyat vasitələrinin və yüklerin hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətinin təşkil məqsədilə Azərbaycan Respublikasının qərəb rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat əlaqəsinin təhlükəsizliyinə zəmanət verir. Nəqliyyat əlaqəsi üzrə nəzarəti Rusyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin orqanları həyata keçirir. Tərəflərin razılığı əsasında Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Azərbaycanın qərəb rayonlarını birləşdirən yeni nəqliyyat kommunikasiyalarının inşası təmin ediləcək".

Azərbaycan Prezidenti 10 noyabr 2020-ci ildə Xalqa Müraciətində deyirdi:

"Xüsusilə qeyd etmək istəyirəm ki, Naxçıvan

Muxtar Respublikasının Azərbaycanın əsas hissəsi ilə əlaqəsi bu sənəddə təsbit edilir. Həm bütün kommunikasiyaların, yolların açılması, eyni zamanda, burada göstərilir ki, yeni nəqliyyat kommunikasiya infrastrukturunu yaradıla bilər və yaradılmalıdır. Biz bunu əlbəttə ki, çox dəstəkləmişik. Deyə bilarəm ki, mənim təkidimlə bu bənd bu bayanata salındı. Çünkü birbaşa Ermənistən-Azərbaycan Dağılıq Qarabağ münaqişəsi ilə bu bəndin əlaqəsi yoxdur. Ancaq mənim təkidli tələblərim şadəm ki, qəbul olundu. Beləliklə Naxçıvan Muxtar Respublikasını Azərbaycanla, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə quru yollarla birləşdirmə istiqamətində tarixi addım atıldı".

Beləliklə, Moskva görüşü Azərbaycan Prezidentinin qətiyyətinin, prinsipiallığının yeni sənədlə təsbit və inkişafı deməkdir. Yeni Bəyanat 10 noyabr Bəyanatının məhz 9-cu bəndinə əsaslanır, o bənd məhz Azərbaycan prezyidentinin təkidi ilə Bəyanata salınıb və Azərbaycan üçün, normal qonşuluq edə bilən bütün tərəflər, yeni tərəfdəşlər üçün çox önemlidir. Burada ölkəmizin coğrafi mövqeyinin bizə qazandırıldığı üstünlükler, ölkə başçımızın, Müzəffər Ordumuzun əlde etdiyi tarixi zəfər sayəsində siyasi iradə ilə sabitlik və perspektiv qazanmış oldu.

"Yol - iqtisadiyyat, mədəniyyət, bir sözlə, həyat deməkdir!" - Ümummilli Liderin bu tarixi kəlamı, üçtərəfli Bəyanatın icrası ilə birgə yeni imkanlar, yeni çağırışlarla bir daha öz parlaq təcəssümünü, ifadəsini və təsdiqini tapmış olacaq. - O yol ki Azərbaycanın regionlarını birləşdirəcək, Naxçıvanı blokadadan çıxaraq; "Tarixi ipək Yolu", "Meğri Yolu", yaxud "Türk Yolu", başqa sözlə, "Azərbaycan Yolu" olaraq, necə deyərlər, dünəni bugüne, bugünü sabaha daşıyacaq. Biz tarixin dünənində vardığımız, bugün varıq, sabah, elbəttə, var olacaq. Naxçıvanla Zəngilan arasında qara zolaq kimi mövcud olan "Uğursuz dövlət" in hakimiyyəti isə, uzağı 100 il öncələrdə bu torpaqlarda dövlət olaraq şəkillənib - dünəni yoxdur, bugünü bərbaddır, iqtisadiyyatı

tənəzzül vəd edir - məğlub ölkədir; sabahı - özündən asılı deyil...

Diger tərəfdən, əgər yolin mədəniyyət sıqlətini qəbul edirikse, o zaman yene əyani műqayisə imkanı yaranır: ermənilər bütün dövrlərdə bizim mədəniyyətimizdən bəhrelənib, təsirlənib və bir qədər də "irəli gedərək", bizim mədəni irsimizi erməniləşdirmək, özünüküləşdirmək xətti tutub. Elə yalnız bu yönələn onlarla fakt sadalamaq olar. Yüksək olan, güclü olan, yaxşı olan mənimsənilmiş sayila bilər, kimsə, özündə olanı, özünükündən dəha zeif ərisi niya özünüküləşdirmək istəsin, ondan nitye təsirlənsin ki?

Deməli, Ermənistən cəmiyyəti yaradıcı yox, mədəniyyət istehlakçısı kimi təsniş edilə bilər. Bax, bütün bu və bənzəri olaylar, üçtərəfli Bəyanatın tam gücü ilə həyata keçdiyi vaxt istehlakçı ilə istehsalçını, üstünlə yenilmiş, imkanlarla imkansızlıqları, doğru ilə yalanı... avtomatik olaraq eyni müstəviyə daşıyacaq, műqayisə imkanı hər kas üçün əlçatan olacaq.

Erməni siyasi-hərbi rəhbərliyinin uzunmüddəli yalanları ilə aldadılmış erməni cəmiyyəti, gerçəklilikləri daha aydın şəkildə, praktik müstəvi üzərində maddiləşmiş formada görünce, yeni münasibətlər sistemi yaranacaq.

Məsələn, Ermənistanda normal cəmiyyət quruculuğu, bizim Dağılıq Qarabağ bölgəmizdəki ermənilərin Azərbaycan vətəndaşlığından şərəf duyması, "Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi" daşımaqçın can atması sürətli bir proses olacaq. Əlbəttə, seçim onlarındır: Azərbaycanla mehriban davranmaq bir seçimdir - bu xilas seçiminin alternativi isə erməni cəmiyyəti üçün uğurumdur...

Beləliklə, üçtərəfli Bəyanat bir daha təsdiq edir ki, Moskva görüşü Azərbaycanın maraqları çərçivəsindən kənara çıxmayıb. Respublikamız hərb meydanında olduğu kimi diplomatik arenada da, müzakirələrdə də üstün mövqədədir, bu mövqeyini qoruyur və qoruyaqadır.

Əlbəttə, indi bütün region ölkələri maraqlı olmalıdır ki regionumuz bundan sonra davamlı və təhlükəsiz inkişafla təmin

olunsun. Biz, məharibə lazımlı olunca məharibə etdik, gücümüzü göstərdik. Əbədi məharibə olmur, məharibə bir tərəflə ziyan vurmur; o, son çərə olaraq meydana çıxır və nəticələri ilə sonrakı dönmə təsir edir.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, "Qonşu ölkələr də regionda nəqliyyat dəhlizlərinin və nəqliyyat arteriyalarının şaxələndirilmiş şəbəkəsinin yaradılmasına fəal qoşulaqlar".

Bir sözlə, Azərbaycan tərəfi qapalı görüşdə istədiyi nail olub. Üçtərəfli Bəyanatın metni, özüllə, humanitar və kommunikasiya məsələləri ilə bağlı üçtərəfli işçi qrupun yaradılması dediyimizi təsdiq edir. Yəni, rəsmi Bakının şərtləri qəbul edilməsəydi, üçtərəfli əməkdaşlıq formatı da alınmayaqdı. Bu, faktiki olaraq Naxçıvana, daha sonra Türkiyəyə dəmir yolunun açılması üzrə işlərin başlaması deməkdir. Açılaçaq kommunikasiya xətləri "Şərq-Qərb" nəqliyyat dəhlizinin tərkib hissəsi olacaq. Reespublikamız öz tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə, eləcə də, qardaş Tükiyə ilə bağlarını gücləndirəcək, ölkəmizin geoiqtsadi önemi və əlbətə, gəlirləri artacaq.

Buraya tranzit daşımaları, ticarət, turizm sektorunu və s. daxildir. Moskva görüşü öncəsi Ermənistanda normal cəmiyyət quruculuğu, bizim Dağılıq Qarabağ bölgəmizdəki ermənilərin Azərbaycan vətəndaşlığından şərəf duyması, "Azərbaycan Respublikası vətəndaşının şəxsiyyət vəsiqəsi" daşımaqçın can atması sürətli bir proses olacaq. Əlbəttə, seçim onlarındır: Azərbaycanla mehriban davranmaq bir seçimdir - bu xilas seçiminin alternativi isə erməni cəmiyyəti üçün uğurumdur...

Beləliklə, üçtərəfli Bəyanat bir daha təsdiq edir ki, Moskva görüşü Azərbaycanın maraqları çərçivəsindən kənara çıxmayıb. Respublikamız hərb meydanında olduğu kimi diplomatik arenada da, müzakirələrdə də üstün mövqədədir, bu mövqeyini qoruyur və qoruyaqadır.

Əlbəttə, indi bütün region ölkələri maraqlı olmalıdır ki regionumuz bundan sonra davamlı və təhlükəsiz inkişafla təmin

Məğlubların sözü keçmir!

DÖVLƏTİMİZ VAR OLSUN!

Vüsalə Mahirqızı

Hər şey
yaxşı
olacaq

Media sahəsində yeni yaradılmış qurumun yeni baxış, yeni proses başlatmasını arzu edirəm. Ümid edirəm ki, hüquqi bazaya əsaslanan yeni media standartlarını müəyyən edib, ona əməl olunmasına nəzarəti doğru və tərəfsiz qaydada həyata keçirəcək.

KİV DF ilə bağlı münasibətimi və yeni yaradığı vaxtdan sonuna qədər olan xoşagelməz durumumuza mediadakılar da, Prezident Administrasiyasındakılar da yaxşı bilir, çürükçülüyü sevmirəm. Əsas bundan beləsidir.

Yeni qurumdan reklam bazarı ilə bağlı heç bir gözləntim yoxdu. Azərbaycanda online mediaya reklam gəlməsinin təmin edilməsi üçün yeni qurumun edə biləcəyi bir iş var, inди ki xaotik durumu aradan qaldırmaq, bunun üçün hüquqi baza ya əsaslanan standartlar yaratmaq. Vəssalam. Bunu eləsələr medianın nüfuzu bir level artacaq. Medianın böyük nüfuz qazanmasına üçün başqa qərarlara da ehtiyac var.

Online medianın bazar oyuncularının reklam almasına dəstək verəcək qurum daha çox Rabitə Nazirliyidir, gözləntim onlardandır.

Əsas odu ki, yeni baxış və inkişaf istəyi olsun. Əvvəlki kimi dəstəbazlıq olmasın. Ümid edirəm ki, daha müasir, daha lazımlı və geniş perspektivli iş görüləcək və hər şey yaxşı olacaq.

İльгар Əsəyl

Армянолюбы
должны помешать
переселению армян
из Еревана
а Карабах

Boobще-то русские, французские и армянские политологи, искренне любящие армянский народ, должны сказать карабахским армянам, ютящимся сейчас в Армении, чтобы те, поверив Москве, обнимающему Араика русскому генералу, мелящему глупости солдату, произносящему тост с компотом и так далее, не возвращались в Ханкendi(и т.д.) Политологи должны подробно разъяснить бежиццам, что, если в Нагорном Карабахе есть хоть один вооруженный армянин, и если он использует это оружие против азербайджанского воина, то вы, возвращаясь, подвергаете себя опасности. Ибо Азербайджан сейчас видит этих вооруженных армян и собирается осуществить конкретную боевую операцию по их полному уничтожению. Если Официальный Баку сидит за происходящими событиями спокойно и без эмоций, то это весьма опасное затишье. То есть есть большая вероятность того, что в регионе что-то произойдет. И, если армяне снова переселятся в Карабах, то совсем скоро, по прихоти сепаратистов или же миротворцев, им снова придется вернуться в Армению. Во всяком случае, пережить новое переселение за такое короткое время, дело непростое. Плюс то, что не все из вновь вернувшихся на этот раз армян, могут остаться в живых, так как: 1. Чобы обвинить Азербайджан, те же самые террористы будут заинтересованы в уничтожении армянского населения. В любом случае, самое опасное- это поддержка миротворцами одной из сторон. В этом случае, речь не может идти о долгосрочном мире и военные действия не могут считаться законченными. Что касается военных действий, то армянам должно быть разъяснено, что настоящими генералами и солдатами являются не те, которые за вами, а те, кто напротив вас. Во всяком случае, пока нет необходимости это доказывать кому-либо.

(перевод-Тарана М)

ƏDALƏT •

16 yanvar 2021-ci il

"Şəhidə məktub" adlı bir yazı yazmaq istədim. Məktubumun cavabsız qalacağımı bilsəm də yenə yazmaq keçdi içindəm...

20 yaşlı şəhid qardaşımın timsalında bütün şəhidlərə ünvanladığım bir yazı!....

Salam, Şəhid qardaşım! İlk önce hər kəs qismət olmayıb Sənin taleyinə yazılın, Sənin qismətinə düşən Şəhid adın, Şəhadətin mübarek - deyirom! Necəsən, əhvalin necədir? - deyə, sual da vermirom. Bilirom ki, yenicə köç edib əbədi var olan məkanda özünü qurdugun evinin hər gəşesi əlvən çəckli bir bağçanı xatırladır. Sən bu əbədi rahatlığı özün qazandın!

Allahın sənə verdiyi
azacıq ömrü

özəmlinlə bu cür yaşamayı hak etdin. Ancaq sənin bu əbədi rahatlığın qanına qazandığın torpağın üstündə deyil, altında yaşanaqadı. Bəlkə də bizlərin çoxunda, o mənəni ruh rahatlığı yoxdur, yaxud da bu dünyadan köç etdikdən sonra da heç olmayıacaq... Sən öldün, ancaq ölmənlə əbədi ölməzlilik, dirilik qazanın. Ona görə də ölməzlilik, diriliyi ağlamazlar ki!

Bilirom, yaraların çıxuydu. Bəlkə də bütün bədən qandan görünməz olmuşdu. Təkcə nə göründürüb, bilirsən? Üzündə əbədi donub qalmış təbəssümün. Bu da sənin Vətən qarşısında içdiyin sədəqət andına sadıqliyinin, alın açılığının, baş ucalığının izi idi, sənin milyonlara yaşıtdığın qələbə sevincindən üzünə düşən bir damlaydı, vətən, ocaq həsrətlərinin dünyasının dörd bir yanına düşən sevinc işığının bir parıltısı idi. Bu həsrətə sən son qoydu. Televiziya qarşısında yurdunun azad olunması xəbərini eşidən insanları dizi üstə hönkürək sən ağlatdırın. Bu sevinc yaşıni sən bəxş etdin o yurd həsrətlərinə. Çünkü, Sən bu otuz illik həsrətin bətnindən doğulmuşdu. Bu həsrətə də ayaq aćdın, böyüdüñ və Vətənə layiqli bir övlad olmaqla yanaşı həm də qorxmaz, vətənpərvər bir əsgər oldun.

Sevindirdin vətən həsrətləri ilə yanaşı qisası hələ də alınmamış şəhid analarını. Mənim anamla bir yerde 7 şəhid analarını da sən sevindirdin. Onların indi üzü gülür, çünkü, oğullarının qanı töküldüyü torpaq da Sənin sayəndə alındı. Bu sevinci gündüzgecə, qar-yağış demədən, dincəlmək, yuxu bilmədən, soyuq səngərdə yağışın, aramsız silah səslərinin altında bir çimər almadan sən yaştadın. O qədər sevinc yaştadın ki, milyonlara, bu sevinci asanca qeyd edə bilməzdik. Uşaqlı, böyükli - hamının

göz yaşı sel olmuşdu. Əlbəttə xoşbəxtlikdən axan göz yaşı. Bunları sən etdin. Qoy bu göz yaşının rəhməti sənin üzərinə olsun. Çünkü, göz yaşı rəhmətdir, deyirlər. Bütün şəhərlər, kəndlər al bayrağa büründü, Şəhidim. Bunu da sən etdin. Bayraqdakı al qırmızı rəng var, bax o da sənin qanına boyanmış rəngdir. Sənə qurban olum! Haqqın ödənməz. Bax bu qədər zəfərin fonunda sən varsan. Kök-sü yaralı, vüsali az, həsrəti çox, istək və xəyalları yarımcıq qalan Şəhidim!

Axi Sən geridə qoysduğun əzizlərinə də bir söz vermişdin. Sağ salamat qayıdaçağım, deyə bir söz. Təkcə bu verdiyin sözü tuta bilmədin. Bilmirəm, nişanlımıydın? Yoxsa, yenicə ailə qurmuşdu? Əlinin xinası hələ getməyen bir gəlinimi sənin sağ qayıdaçağın günü sayırdı? Yoxsa, hələ bu dünyada nələr olduğunu dərk etməyən körpəni sənin əsgər geyimli şəklində sakitləşdirirdilər? Yoxsa bir ana olacaq gəlin sənin üzünü görəyəcəyin övladını bətnindəmi daşı-

çox sevincli idi, həm də ikiqat sevincli. Çünkü, həm arzusunda olduğu oğul toyu edirdi, həm də oğlunun seçdiyi galini də ürəyinə idi. Cöldə isə kişilər ocaq qalayır, ət doğrayır, arada bir də qardaşımıza zarafat edənlər də olurdu ki, bay öz toyunda işləməlidir. Nə xoş mənzərə idi... Bakıdan qohum-əqrəba - hamı toyaya gəlmışdıl, Dinarın toyuna...

O vaxtı bu şirin xəyaldən ayıldım ki, cöngə atamı sürüməyə başlamışdım. Çünkü, qaranlıqda çox qalmışdım.

Ancaq sonda Sən adlı dərd onlara yol göstərərək sənsiz yaşamlarına bir düzəm verəcək. Nə qədər düzəm vərə biləcək, onu deyə bilmirəm.

Sən adlı dərd müqəddəs dərddir. Müqəddəslik isə əbədiyyən yaşayacaqdır. Neinki sənin doğmaların, eləcə də hər bir bəşər övladı səni unutmayacaq! Çünkü, sən qan yaddaşımızsan, Vətənin, dövlətin varlığı hesab olunan bayraqımız qədər müqəddəsən! Müqəddəs olan varlıq heç zaman unudulmayaçaq!!! Sənin qa-

Şəhida məktub...

Sən ölümdən qorxmadan addımladın. Deyirlər, insan bir günəşin, bir də ölümün gözünə dik baxa bilmirmiş. Günəş nə qədər çox sevdiyimiz bir ünsür olsa da onun üzünə dik baxmaq olmurmış. Ancaq ölüm nə qədər vahiməli səslenə də Sən bundan heç vahimənmedin, günəşdən fərqli olaraq onun üzünə dik baxmağı bacardın. Sənə canim qurban olsun, Şəhidim! Hər birimiz sənə bir can borcluyuq.

Bəzən Vətənə sevgini

o qanlı savaşın içində özünəməsus tərzə oxuduğun mahnunla çatdırın, bəzən xoş avazınla Azan səsiyi də ucaldın, Vaxt da tapıb Tanrıya ibadətini də edib, uca Allahdan öz Vətənin, öz yoldaşların üçün dualarını da etdin. Ən əsası əsirlikdən azad etdiyin torpağın qələbə soraqlı raportunu da sən verdin. Gəncə, Bərdə, digər şəhərlərdə, kəndlərdə şəhid olan mülki, günahsız insanları da qisasını sən aldin.

Səndən əvvəl şəhid olanların qisassını da. Qisasi qiyamətə qoymadın. Qanınla köksü yaralı vətənə mələkəm oldun, yarasını sardin. Çünkü, bu torpaq soniniyi, sənin dədə baba torpağınıyi. Sənin olan da sənə qaytmayıdy. Əzeli və son mənzilinə olan torpağımız!

Sənin üçün Vətənin o tayı,

bu tayı, doğuldugun kənd, şəhər anlamı olmadı. Təkcə bir anlayış - Vətən anlayışını mənəviyyatına həpdurdun. Sən körpəlikdən təkcə ananın südü ilə yox, həm də onun şəfqəti və mərhaməti ilə qidalandin. Ona görə də sən erməni kimi qattı düşmənimizin körpəsinə, yaşılsına əl qaldırmadın. Kişi kimi vuruşun, şəhid oldun!

yirid? Yoxsa sənin toy hazırlığını görmüşdə? ... Hisslərim o qədər qarşıdı ki, bunları ayırdı edə bilmirəm...

Xəyalım məni uzun illər bundan öncəyə apardı. Şəhid qardaşımı qırx mərasimi verirdik. Ortancı qardaşının toyu üçün bir cöngə saxlamışdı rəhmətlik atam. Qapıda xeyli insanlar toplaşmışdı. Həmin cöngə şəhid qardaşımın qırx mərasimino kəsildirdi. Mən pəncəroya başımı söküyib cöldə olanları göz yaşlarını izləyirdim...

Bir andaca xəyallarım

məni başa bir səmtə yönəltmişdi... Sanki, qapımızdakı insanlar toya gəlmışdıl. Toy tədarükü görülləndi. Vaxtından əvvəl gəlmış qara zurnanın ahəngi bütün kəndə yayılmışdı. Qardaşım qonşudan sevdiyi qızla evlənirdi. Aranız elə də çox deyildi qızgilən. Ona görə də hamı rahat, tələsmədən öhdəsinə düşən işi görürdü. Qardaşım üzü gülürdü, Çox xoşbəxt görünürdü. Çünkü, hər şey onun üzəyində idi. Yenə də qara zurnanın ağır sədaları eşidildi. İçəridə biş-düşlə məşğul olan qız gəlinin gülüş səsləri qara zurnaya əngəl ola bilmirdi. Atam tez-tez çölə çay gətirir - deyə anama səsləndirdi. Hamımız çox xoşbəxt idik. Anam da

göz yaşlarını içində çölə qaqdım. Nə toy olurdu qapımızda, nə də qara zurnanın sədaları havanı yarib ətrafa yarylıldı. Qapımıza toplaşan insanların üzündə isə kədərlə bir sükut vardi...

Bu cür tale çox heyif ki, sənin də ailəndən yaşındı. Sənin yerin rahatdır, ancaq bu qəm yükünü daşıyanlar nə qədər dillərində desələr də ürəkləri sizlayacaq, gözləri yaş təkəcək, vüqarlı ataların qəddi əyiləcək, ananın ağaran saçının hər telində sən adlı dərd asılı qalacaq və dünyasını dəyişəndə də şəklin onun sinəsi üstündə olacaq. Hətta, yatığın çarpayının palazı da hər gün çırılıb, nizamlanıb yenidən üstünə örtü çəkiləcək. Sənin xoşadığın yemək sənsiz bişirilməyəcək, sənin övladın heç kimsədən sənin qədər ata qayğısı görməyəcək, səndən sonra doğulan körpənə səni ancaq şəkildə görüb qucaqlayacaq, sənin əsgər çəkmələrin, əsgər geyimin, eləcə də digər əşyaların müqəddəs bir varlıq kimi qorunub saxlanacaq. Hərədən də saxlandığı yerdən çıxarılib qoxulanıb, oxşanıb yenə yerinə qaytarılacaq. Bəzən də səndən sonra böyüküş övladın sənin rəsmini öz təsvir etdiyi kimi çəkib kimlərə səfərlə göstərərək, bax, bu mənim qəhrəman atam! - deyəcək. Sənsizlik daim izleyəcək onları! Nələr, nələr olacaq Səndən sonra.

ninla ucaldı, dalğalandı o müqəddəs bayraq, azad olunmuş vətən torpağında!!!

Sənin dilindən:

- Bu dünyaya gəldim. Gəldimə də tez gedər oldum. Çox arzularım, xəyallarım, istəklərim vardi. Hamısı yarımla qaldı. Neynəmək olar? Bu mənim ağ kağız üzərində ağ qələmlə yazılmış ömr yolum oldu. Onuz da hamımız gəldi gedərik bu dünyadan. Təki Vətən yaşasın!

Ağlama anam! Saçlarını yolma, anam! Gələmmədi oğlun! Söz verdim, amma sözümüz tuta bilmədim, ana! Kəfənim al bayraqım oldu, ana! Məni bağışla. Şəhid oldu oğlun! Gönlə biləmədin oğul toyunu!

Gel, öp, qoxla məzar daşımı! Ölüm vaxtin gəlse, onsuza qovuşacaqıq, sarılacaqıq, ana!

Atam! Dik dur, bilirom dözə bilərsən. Çünkü, sən dərdini içində çəkəkənsən. Məni bağışla! Sizdən çox tez ayırdılmı. Gələcəm, yuxularına gələcəm. Görüşəcəyik və heç ayrılmayaçaq!!! Nur üzü Şəhidim Xudayar Yusifzadənin oxuduğu bu mahni ilə əbədi olaraq yaddaşlara həkk olundunuz, minlərlə Şəhidim - minlərlə qardaşlar, minlərlə oğullar, minlərlə atalar!!!

Keçidi xəyalımdan öz gözəl yurdum
Dumanlar başında dastana döndü.
Deyirlər bülbülbə çəmən yaxşıdır,
İnsançın lalezar Vətən yaxşıdır,
Şair sorma nadən Vətən yaxşıdır,
Adı gələcək könlüm dastana döndü.

Elə hamınız əbədi bir dastana
dönüb yaddaşlarda dolaşacaqsınız,
haqları illər keçəsə də ödənə bilməyəcək ŞƏHİDLƏR!!!

Şəfəq Mustafayeva,
ARPY Dövlət İdarəciliyik
Akademiyasının müəllimi

2020-ci il üzrə 1500 nəfərlik mənzil və fərdi ev programı uğurla başa çatdırıldı

Prezident, Ali Baş Komandan İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə Ordumuzun Vətən mühərribəsində qazandığı möhtəşəm Zəfərə tariximizin şanlı qohrəmanlıq səhifəsinə çevrilən 2020-ci il sosial sahədə mühiüm sosial proqramların daha da genişləndiyi bir il kimi yadda qaldı.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyindən verilən məlumatə görə, bu fikir Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən bu gün Beyləqan və Tərtər rayonları da daxil olmaqla bir sira bölgələrdə 20 fərdi yaşayış evinin şəhid ailələrinə, Qarabağ mühərribəsi ilə əlaqədar əlliylili olan şəxslərə təqdim edildi.

Bölgələrdə 20 şəhid ailəsinə və əlliylili olan şəxslərə yeni evlər verildi

birlərdə vurgulanıb. Beyləqan və Tərtər rayonlarında evlərin təqdim edilməsində əmək və əhalinin sosial müdafiəsi nazirinin müavini Hidayət Abdullayev, hemin rayonların İcra Hakimiyyətlərinin başçıları Asif Ağayev və Müsteqim Məmmədov iştirak ediblər.

H. Abdullayev bildirib ki, Prezident İlham Əliyevin tapşırığı ilə şəhid ailələrinə və mühərribə ilə əlaqədar əlliylili olan şəxslərə 9100-dan çox mənzil və fərdi ev verildiyini deyib. H. Abdullayev qeyd edib ki, keçmiş kökçünlər üçün azad edilmiş yurd yerlərində evlərin tikiləcəyi nəzərə alınmaqla, Prezident İlham

Əliyev onlar üçün inşa olunmuş mənzillərin şəhid ailələrinə verilməsini tapşırıb.

Dövlət başçısının göstərişi ilə həmin mənzillərin Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin balansına verilməsi işləri görülür. Bu da nəticədə şəhid ailələrinin və mühərribə ilə əlaqədar əlliylili olanların evlətəminatında çox mühüm bir irəliləyişə imkan yaradacaq.

O vurğulayıb ki, cənab Prezidentin 2020-ci il 30 dekabr tarixli Fərmanları şəhid ailələrinə və mühərribə iştirakçılarına xüsusi qayğınnı növbəti

təzahürü oldu. Fərmanlarla şəhid ailələri üçün Prezidentin təqəüdü 66,7% artırılaraq 300 manatdan 500 manata, Azərbaycanın Milli Qəhrəmanları üçün 20% artırılaraq 1500 manatdan 1800 manata çatdırıldı. Mühərribə ilə əlaqədar əlliylili olan şəxslər üçün də həmin təqəüd orta hesabla 50%-dən çox artırıldı. Vətən Mühərribəsi Qəhrəmanları üçün də Prezidentin aylıq təqəüdü (2 000 manat) təsis edildi.

Yeni fərdi evlərlə təmin edilən vətəndaşlar onların sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə, həyat şəraitlarının yaxşılaşdırılmasına göstərdiyi xüsusi qayğıya, bu gün isə fərdi evlə təmin edildiklərinə görə Prezident İlham Əliyevə minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Laçının ziyalı qadınları

Bəşəriyyət yaranan gündən dün-ya daim sosial-iqtisadi, siyasi müba-rizlər meydanına چevrilmiş, bu meydanda qadınlarda kişilərlə bərabər olmuşlar. Əsrlər boyu Azərbaycan mədəniyyətinin, ana dilinin, adət-ənənələrimizin qorunmasında mərdlik, ismət və sadəqət simvoluna چevriləcək cəmiyyətimizin və həyatımızın inkişafında qadınlarımız önəmlı rol oynamış, misilsiz xidmət göstərmişlər. Elə insanlar var ki, olumu ilə ölümü bilinmir. Elə insanlar da var ki, unutmaq istəsən də mümkün olmur, əməlləri ilə yaşayır. Əziz oxucu bu yazda onlardan bir neçəsi haqqında danışacağım. Haqqında danışacağım ziyalı qadınlar kimi, yaxşı əməlləri, xeyirxahlıqları, cəmiyyətimizin inkişafında əməyi olmuş qadınlar çoxdur, bu gün də var. Ancaq onların hamisi haqqında bir yazda söz açmaq, danışmaq mümkün deyil.

**Tarixdən yaxşı
məlumdur ki,**

müxtəlif dövrlərdə qadın hökmətlər, sərkərdələr yetişmiş, onlar cəmiyyətdə həmişə müyyəyen mövqe sahibi olmuşlar. Azərbaycan qadınları da ictimai-siyasi proseslərdə həmişə fəallıq nümayiş etdirmişlər. Xalqına baş ucalığı götərin Azərbaycanqadınının nüfuzunu, şərəfini göyə qaldıran qadınlarımızın adları hər zaman böyük iftixarla çəkilir.

Bu gün Laçınlar Şəkil müəllimin, Humay müəllimin, Mariş müəllimin, Tamara müəllimin, Dilbər müəllimin, Şəfiqə müəllimin, Faxrəndə həkimin adları çəkiləndə heyrətlə qulaq asır, balaca vaxtı onlara ana, vətən sözü öyrədən, dövləti, milləti sevindirən, elmin sirlərini öyrədən bu insanlara həmişə borclu olduqlarını iftixar hissi ilə qeyd edir, onların haqqında fərəhələ danışırlar. Laçının bu unudulmayan qadınları dərs dedikləri uşaqlara doğma ana kimi yanaşır, öz övladları ilə onlara zərrə qədər də fərq qoymurdular.

Bu insanlar cəmiyyətimiz üçün yeni nəsil hazırlamaqla yanaşı, həm də ictimai işlər aparırlar. Şəfiqə müəllim rayon qadınlar şurasının sədri idi. Vaxt tapıb kəndlərdə olur, qadınların problemlərini həll edir, rayon rehbərliyi qarşısında qadınların yüksək vəzifələrə göstərilməsi məsələsini qoyurdu və buna da nail olurdu. Rayon rehbərliyi onuna razılaşır, dədityinin həqiqət olduğunu bildirilər. Qadınlar onu özlərinin ümidi yeri bilir, ondan heç bir şey gizlətmirdilər. Şəfiqə müəllim respublikə tədbirlərində iştirak edir, səsi yüksək tribunalardan gelirdi. Bir çoxları kimi, o da torpaqlarımızın işğaldan azad olunmasını görmədi.

Azərbaycan Respublikası Ali Sovetinin deputati, sosialist əməyi qəhrəmanı Şərqiyyə Vəliyeva bu yüksək adları öz zəhməti hesabına qazanmış, gənc qızları arxasında aparmağı bacarılmışdır. Laçınlar Faxrəndə hökimi yaxşı tanrıylar. O, öz mehribanlığı, sadəliyi, insanlara qarşı xoş münasibəti ilə hamının hörmətini qazanmışdır. Faxrəndə hökimin böyüklüyü onda iddi ki, o, insanlara təbəqələrinə görə yox,

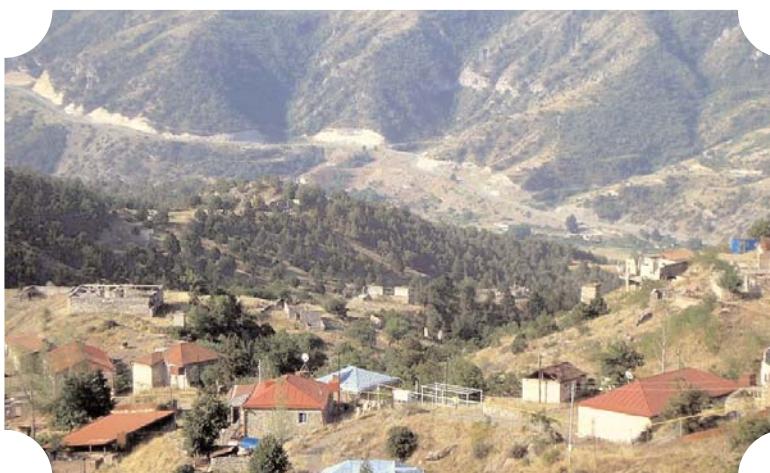
insan olduqlarına görə yanaşırı. Bu insan yaxşı höküm olmaqla yanaşı, həmdə qayğışən ana idi. Qədim bir hind misalında deyilir ki, höküm qartal gözülü, aslan ürekli, qadın kimi qayğışən olmalıdır. Faxrəndə höküm məhz belə insanlardan idi. San ki, bu misalı onun timsalında demisələr. Mariş müəllim, Tamara müəllim, Faxrəndə höküm, Dilbər müəllim ömrə-gün yoldaşları Əliş Tanrıverdiyev, İsmayılov, Əsir Xidirov, İslam Əsədov yüksək vəzifələrdə işləyəndə də, öz sadəlikləri, ətrafindakılara qayğı göstərmələri də elə əvvəlki vaxtlarda olduğu kimi

ömrə-gün yoldaşdır. Anlı dünəyamızın ilk sevinci, ilk harayı, səsidir qadın.

Qadın başərə yaraşıq,

zinət, insanlıq şərəf, şan-söhrətdir. Qadın ucalıq, ülvilik, bakirəlik məbədi, ismət, qeyrət, qürur rəmzidir.

Qadınlarımız həmişə, atalarına, babalarına, qardaş və ərlərinə sadig olmuşlar. Belə rəvayət edirlər ki, bir dəfə Əmir Teymur bir şəhərə hücum etmək ərzəsində şəhərə əhalisinə xəbər verir ki, sabah şəhərə hücum

idi. Bu yazıda adı çəkilən qadınların hər biri fəxri adlara layiq görüldükçə, yeni-yeni mükafatlar aldıqca daha da sadələşirdilər.

Tavat Hümbətova, Bənövşə Cabbarova, Pəri Fərəcovə yüksək vəzifə sahibi olsalar da, həmişə xalqla bir olmuşlar. Bu insanlar qanunu bir əlində, xalqı bir əlində tuturdu. Tavat Hümbətova və Bənövşə Cabbarova vaxtı ilə qəza icraiyyə komitəsində yüksək vəzifələrdə işləmiş, sonralar isə Laçın rayonunda böyük kollektiv rohbərlik etmişlər. Pəri Fərəcovə rayonda yüksək vəzifələrdə çalışmaqla, məhrəbənliliyi və sadəliyi ilə insanların hörmətini qazanmışdır. Bu cür insanlar xalqın yadlarında həmişə qalır, daim sevilir və yad edilirlər. Adları bu yazda çəkilən insanlara onları tanıyanlar daim rəhmət diləyir, ruhları şad olsun deyirlər.

Qadınlar-analar

həmişə dünəyanın taleyi, bəşəriyyətin gələcəyi üçün narahatdlırlar, sülh, əmin-amanlıq, sədət sözləri onların dilində bütün çalarları, rəng əlvənlığı, xoşbəxtlik tutumu ilə həmişə əzəmətlə səslənir. Bəli, bu gün qadınlar ölkəmizdə böyük qüvvədir. Bu gün qadın şərəflə analıq borcunu yerinə yetirməklə yanaşır, həm də onun bütün həyatında, istər əmək, istərsə də sosial-mədəni və siyasi sahədə qüdrətli rol oynayan qüvvədir. İnsan amilinin ümumiyyətlə və bütövlükə rolü misilsiz dərəcədə artmışdır ki, bu da əynən qadınlara aididir. Qadınların sosial fəallığı həmişə tarixi əhəmiyyət kəsb edən məsələ olmuşdur. Bu fəallıq bu gün də hər sahədə görünür.

Siz səməni ulduzsuz təsəvvür edirsinizmi? Doğma torpağımıza insanlar necə? Yəqin ki, bu yer üzünən ən böyük fəlakəti olardı.

Bax, həyatımıza da qadınlarsız təsəvvür edə bilmirik. Axi, qadın bəşəriyyətin baş ucalığı, həyatın əzəlidir. Qadın anadır, qadın bacıdır, qadın

edəcək, odur ki, qadınlar özü ağırlığında nə varsa götürüb çıxınlar. Qadınlar da bu münasibətlə atalarını, qardaşlarını, oğullarını və ərlərini götürüb şəhəri tərk edirlər. Bunu eysidən hökmüdar dəha şəhərə hücum etmir.

Bələ bir rəvayət də var ki, oğlunu itirmiş italyalı bir qadın dünyani fəth etmiş Teymurləngin yanına gedib oğlunu toləb edir. Qaralış əllərini topala tərəf tutaraq deyir: "Sən nə etmiş olsan da - son yalnız insansan, mən isə anayam! Sən ölümə xidmət edirsən, mən - həyata. Sən mənim qarşısında müqəssirsin. Mənə demişlər "Ədalət" gücdədir, bu sənin şüarındır, mən buna inanıram. Amma sən mənim qarşısında ədaləti olmalıdır, çünki, mən anayam." Anaya bu ötkəmliyi kim vermişdir? Analıq haqqı. Bu haqq qarşısında canavar üroyi yemiş Teymurləng belə intiyyardan düşür, ona haqqını qatarır.

Burada adını unutduğum bir şairin misraları yadına düşür.

**Hələ bu dünəyaya övlad golməmiş,
Ana məhəbbəti golmuş dünəyaya.**

Əziz oxucu, bax budur qadın hökmü, nəvazışı, möhkəmliyi, varlığı. Elə mənim yazımın qəhrəmanları kimi.

Hər bir dövrün, ictimai quruluşun, zəmanənin öz qayda-qanunu, adət-ənənələri var. Keçmiş dövrdə qadın başı çadralı, bütün hüquqlardan möhrum, kölə kimi yaşayırı. Dövr deyişdikcə, cəmiyyət, elm inkişaf etdikcə insanların da dünyaya baxışını dəyişir, inkişaf edir. İsləm tarixində də qadın haqqında dəyişir, yadda qalan yüksək fikirlər var, orada deyilir ki, məsələn qadını Böyük Allahın yaratdığı işqli dünyaya açıq gözəl baxmalı, başın uca tutmaq, ailəsinə xoşbəxtlik, öz davranışı ilə sevinc göttirməlidir.

Cəmiyyətimizin inkişaf etdiyi indiki dövrdə Azərbaycan qadını cəmiyyətin bərabər hüquqlu üzvü kimi öz hüquqlarını qorumağa qadirdir. Deputat kürsüsündə, prezident aparatında, hü-

quq mühafizə orqanlarında, təsərrüfatlarda, elm və təhsil sahələrində, hərbidə, ədliyyə orqanlarında, nazirliliklərdə işləyən xanımlarımız, körpəsinin besiyi başında lay-lay deyən gəlinlərimiz, ağıbəcək analarımız, mərd və hünərvər qızlarımız, işlədiyi sahədən aslı olmayıaraq Azərbaycan qadını şərəfini qoruyurlar.

Bəşəriyyətin yaridan çoxunu təşkil edən qadınlar tanrılarının bəşəriyyətə bəxş etdiyi müqəddəs bir varlıqdır. Tarixin keçmiş sınağından alını açıq, üzü ağ çıxmış Azərbaycan qadını 30 ilə yaxın dövrdə torpaqlarımızı düşmən tapdağından azad edərək şəhid və şikəst olmuş oğullarımıza Allahdan rəhmət, qazilerimizə şəfa diləyirik, onlarla qürur duyuqlarını bildirir, bu qəhrəmanlar Azərbaycanındır deyərək, anaların dərdində şərəf olub, onlara dözmə və səbər diləyirlər.

Minilliklər boyu,

əfsanəvi qadınlarımız dar gündə, dar ayaqda hünər göstəriblər, zəfr çalıclar, qələbə qazanıblar, at belində, qalxan sinədə, qılınc əlində, vətən üçün, torpaq üçün vuruşublar, şəhid olublar. Onlar öz aqlı, zəkası, namusu, qeyrəti, isməti ilə, fədakarlığı, çalış-qanlılığı ilə, vətənpərvərliyi ilə, millətinə, dövlətinə, torpağına olan hədsiz məhəbbəti ilə, Azərbaycan xüsusiyyətlərinə sadıqliyi ilə tanınmışdır. Belə deyirlər ki, insanda yaxşı nə varsa güñəş şüalarında və ana südündədir.

Əgər qadın şahlıq kimi dəyərləndirilsəydi, ana şahlıq tacı hesab olunardı. Ana ilahi qüvvə, ulu varlıqdır. Alilik, adillik, aqillik zirvəsidir, yaradan, yaşadan, ərsəyə götərin, kamala yetirən, saf duyğular, zərif hissələr, incə matləblər timsalıdır. Bir hind atalar söyündə deyilir ki, "qadın o qədər incə, o qədər zərif məxludur ki, onu gül yarpağı ilə də vurmaq olmaz."

Qadın həm də nəzarət təcəssümüdür.

Ümumiyyətlə götürüb də qadınlarımın keçdiyi yüksəlik yolu heç də rahat olmamışdır. Əsrlər ötdükce, qadın zamanın sınağından çıxdıqca onun cəmiyyətdə tutduğu mövqe də yüksək qiymətləndirilmişdir. Azadlıq və istiqalə yollarında qadın hörəkatı bütün dünyaya yayılmışdır. Azərbaycan qadını XX ərdə böyük bir yol keçmişdir.

Bu yazıda Azərbaycan qadını haqqında deyilən xoş sözələr, fikirlər eynən bu yazıda adları çəkilən insanlara aididir. Bu qadınlar öz sahələrində çalışmaqla, həm də yaxşı ana, gözəl tərbiəçilər idi onların mükafatı xalqın məhəbbəti, xalqın istəyi olub həmişə.

Bax beləcə, əziz oxucu. Vaxtın dəyirmanında ömrümüz bugda dənəsi kimi elə əriyir ki, onun sabahından belə xəbər tutma bilmirik, üzümüzü göy üzündəki buludlara tutub. Tarının varlığına şükür edə-edə ömür karvanımızı bu gündən sabaha sərükəyirik. Illərin, ayların, günlərin zaman kəsiyində bizlərə nəyin qala-cağının belə fərqliyə vərmir. Bir də gözümüzü açırıq ki, qərinələri adlayıb əsrin yaridan çoxunu arxada qoymuşuq. Bizə qalan isə zaman olur. Zamansa öz hökmünü zəmənində verir.

**Vaqif Şükürov,
Laçın şəhər sakini**

**Azercell-in
dəstəklədiyi
məktəblilərdən
2021-ci ildə ilk uğur**

Beynəlxalq Jautikov Olimpiadasında şagirdlərimiz 15 medal qazanıblar

7-12 yanvar 2021-ci il tarixlərində Qazaxıstanın Almatı şəhərində 17-ci Beynəlxalq Jautikov Olimpiadasında Azercell-in dəstəyiyle ölkəmizi təmsil edən məktəblilərimiz yüksək nəticələr nümayiş etdiriblər. Riyaziyyat, fizika və informatica fənni üzrə təşkil edilən elm yarışında virtual formada iştirak edən komandalarımız ümumilikdə 15 medal qazanıblar. İnformatika fənni üzrə təşkil edilən elm yarışında vir-tual formada iştirak edən məktəblilərimiz yüksək nəticələr nümayiş etdiriblər. Minilliklər boyu, əfsanəvi qadınlarımız dar gündə, dar ayaqda hünər göstəriblər, zəfr çalıclar, qələbə qazanıblar, at belində, qalxan sinədə, qılınc əlində, vətən üçün, torpaq üçün vuruşublar, şəhid olublar. Onlar öz aqlı, zəkası, namusu, qeyrəti, isməti ilə, vətənpərvərliyi ilə, millətinə, dövlətinə, torpağına olan hədsiz məhəbbəti ilə, Azərbaycan xüsusiyyətlərinə sadıqliyi ilə tanınmışdır. Belə deyirlər ki, insanda yaxşı nə varsa güñəş şüalarında və ana südündədir.

Qeyd edək ki, Beynəlxalq İnformatika Olimpiadası başda olmaqla informatika üzrə müxtəlifliyi qazanıblar. İnfomatika fənni üzrə təşkil edilən etibarən "Azercell Telekom" MMC-nin dəstəyi ilə həyata keçirilir. Söyügedən müddətdə məktəblilərimiz Beynəlxalq İnformatika Olimpiadası, Asia Pasifik İnformatika Olimpiadası, Yeniyetmələrin Avropa İnformatika Olimpiadası, İnformatika fənni üzrə Beynəlxalq Payız Turniri, Beynəlxalq Məqapolislər Olimpiadası, Beynəlxalq Jautikov Olimpiadası və bir çox müsabiqələrdə uğurla çıxış edərək, 1 qızıl, 6 gümüş və 18 bürüncə olmaqla ümumilikdə 25 medal alıb.

Mobil operator gəncələrin bilik və bacarıqlarının artırılmasına xidmət edən layihələr çərçivəsində Azərbaycanın müxtəlif bölgələrindən və paytaxt məktəblərindən onlarla şagirdin həzirlıq prosesinə cəlb edilməsinə yardımçı olub. Bütün bu uğurlu nəticələr, qazanılan medallar informatika üzrə istedadlı şagirdlərin aşkar edilməsi və onların dəstəklənməsi üçün təşəbbüslerin real nəticə verdiyini sübut edir.

Yaşayacam

Mərd öündə öyünmədən,
Naməndlərə əyilmədən,
Öz-özümə deyinmədən
Beləcə də yaşayacam.

Yolumu kəssalər qəsdən,
Düşməyəcəm mən həvəsdən.
İlham alıb, dostlar, sizdən
Beləcə də yaşayacam.

Çalışacam yorulmadan,
Bir kimsəyə yük olmadan
Alaşacam zaman-zaman
Beləcə də yaşayacam.

Zaman keçir dayanmadan,
Gələcəyə yoxdur güman.
Ömür mənə versə aman
Beləcə də yaşayacam.

Ruhum təzə, qəlbim cavan,
Yol gedirəm aram-aram.
Nə deyirsə desin zaman
Beləcə də yaşayacam.

Nə olar

Sən gedəli yuxu tutmur gözümü,
Sən gedəli itirmişəm özümüş
Qalmayıbdi ürəyimin düzümü,
Bir də məni atıb getmə, nə olar

Sənin eşqin dövrə vurur qanımda,
Sənin eşqin can yaradır, canımda,
Hara getsən apar məni yanında
Bir də məni atıb getmə, nə olar

Sən gedəli dünya mənə dar oldu,
Sən gedəli dilim susdu, lal oldu.
Ötəri söz ürəyimdə xal oldu
Bir də məni atıb getmə, nə olar

Sən gedəli həyat ötür mənasız,
Sən gedəli dolanıram nizamsız.
Lal gəzirəm, dalğasızam, tufansız,
Bir də məni atıb getmə, nə olar

Sən gedəli halım yaman dəyişdi,
Sən gedəli günüm ilə dönüştü.
Hərdən-hərdən dodağım da büzüşdü
Bir də məni atıb getmə, nə olar

Hər sözüma" yox" kəlməsi dilində
Əriyirsən bu yoxların içində.
Mən yanıram, yanırsan sən özün də
Bir də məni atıb getmə, nə olar

Sən gedəli halım yaman dəyişdi,
Sənilə günlərim yadına düşdü.
Yaqub səni andı, sənlə görüşdü
Bir də məni atıb getmə, nə olar

Vüsələ Yaqub

ATA

Ya qible, ya qibləgah, tanrıya imandı, Ata!
Həm dünəndi, həm bu gün, sabaha güməndi Ata!

Hər kim ki, danır zəhmətin qiy həqq özü görsün
Bilsin ibrəti-aləm, ilahi-divandı Ata!

Düşsə əger gözlərindən bir damla yaş, alovlanar
Həm o dünya, həm bu dünya aləmi-cahandı Ata!

Deyirəm ki, atalar kaş yaşaya sonsuzadək
Odur həm arxa dayaq, övladına candı Ata!

Çəksən əger Vüsələnin əllərindən əllərini
Olmasa xeyir-duan, halım pərişəndi, Ata!

Naxçıvan,
Şərur

Can otağım, ay işiqlim

(ESSE)

Göy üzü... Mavi səma, topa-topa
göy üzündə gəzışən buludlar. Gah
yaxınlaşır, gah uzaqlaşır. Buludların
fəzada canlı rəqsı, dalğavarı, bəzən
sıralanan durna qatarı kimi... Və
göy üzündə bu sehri gəzmişən, bu
sehri rəqsəri izleyən, izlədikcə də
bir haldan digər hala keçən kədər
dolu baxışlar. Yanaqlarına süzülən
göz yaşları. Bəzən durna qatarına
qoşulub getmək istəyi, bəzən bulud
qanadında sənə çatması üçün do-
daqaltı söylənən misraların sehrinə
üşümək, çırpınmaq, qarma-qarışq
fikirlərin, düşüncələrin içərisində
çabalamaq... Cavabsız sualların ca-
vabını axtarmaq... Ruhdan doğan
hissələrin ahəngində yaşamaq, kə-
dərin bir gün sevincə dönəcəyi gü-
nə dua etmək və buna inanmaq. Bu
olacaq, mütləq olacaq. Bir gün doğ-
ma Qarabağımın, düşmən işğalında
olan yurdumun azadlığı olacaq.
Hökəm!.. Yanaqlarına süzülən
göz yaşlarını bağırma basmaq,
uzaqdan doğan səhər Günəşinin
iliq şüalarına isinmək və bu Günəşə
doğru inamlı irəliləmək... Bəzən
dolub-dاشan buludlardan süzülən
yağış damlaşının sənə toxunan göz
yaşlarının olması ehtimalını dü-
şünəmək... Bir az rahat nəfəs almaq...
Bəzən uzun-uzadı ucsuz-bu-
caqsız çöllərə baxıb sənə xatırla-
maq, isti yay küleyinin üzümə to-
xundurduğu, bir sərin mehin yana-
ğıma çəkdiyi sıqalın kimi hiss et-
mək... Başımı döndərib çıynimin
üstündən geri baxmaq, sənə yanım-
da olduğun kimi hiss etmək, gülüm-
səyən gözlərini görmək... Sənin
qoynunda körpə balaların hay-külyü
qaçışını, oyunlarını, sənin qoynun-
da yenidən gözəl bir həyatın baş-
langıcını təsvir etmək və bunu gözlərim
önündə canlandırmaq. Xoş
gördük, Qarabağım, can otağım,
deyə dodaqlarından qopan piçilti...
Baxışlarıla bu həsrətin sonu olaca-
ğını söyləməyini hiss etmək. Səni
canlı varlıq kimi duymaq...

Sən ne imişsən, Vətən! Sən ne
imişsən, Qarabağım!.. Yad əllərdə
əsarətdə qalanım! Bağıri şan-şan
olanım!

Bəzən gecələri yuxudan oyanıb
səksəkə içinde pəncərəyə yaxınlaş-
maq. Pərdəni aralayıb gecənin
qoynuna sərilmis Ayın üzüne bax-
maq, dərindən bir ah çəkib sənə
gözlərimin önüne gətirib sənə gün-
ləri fikirləşmək, uşaqlığının qoynu-
nda keçən qayğısı günlərini ya-
da salmaq və bu şirin duyğular
içində gülümsemək. Pərdəni çəkib
yatağıma qayıtməq. Səni düşün-
mək belə insanın ruhunu təzəleyir,
Qarabağım! Bəlkə də səni düşün-
düğüm kimi sənən də məni o an
düşündüyüni fikirləşmək... Bu də-
qiqələrdə sənən də Aya baxdığını
hiss etmək. Gülümseməyimin sə-
bəbini görüşümüze az qalıb, sən
əsarətdən azad olacaqsan, mən
buna inanıram, sən də inan deye,
sənə Ay vasitəsilə xəbər çatdırıldım
deyə yozmaq. Ayı Götürdən güz-
gü kimi anlamaq. Bir-birimizi güz-

güdə görə bilərik düşüncəsi ilə ya-
şamaq... Ay işiqlim...

Bəzən...
Bunları sənə niye deyirəm, gözəl
yurdum?! Niye?! Bilmirəm! Bunları
birlikdə yaşadıq axı, bunlar bizim
birgə hissələrimizdi. Bir-birimizin
parçasıydıq. Səndən doğulmuşuq,
sənə dənəsiyik. Müqəddəs torpa-
ğım... Aramızda illər, məsaflər ol-
sa da hissələrimiz, duyğularımız heç
ayrılmayırdı. Bizi bizdən kim qopara
bilər ki? Bizi özümüzdən başqa kim
başa düşə bilər ki? Bizi özümüz qə-
dər kim sevə bilər ki? Bu sevginin
adı, tamı, bənzəri yox, gözəl yur-
dum... Bir az hava, bir az Günəş,
bir az su, bir az torpaq, bir az qan...
Və Can... Ruhumuzu birləşdirən
Vətən! Qarabağım, canım Azərbay-
canım!

Gözəl yurdum, Qarabağım! Sən
o qədər safsan, o qədər durusən, o
qədər təmizsən, su kimi. Su saflığı
var səndə. Su çirkəb götürməz - be-
lə deyirlər. Su çirkəbi təmizləyər,
yuyar. Sən də yad əllərdə qal-
mağını qəbul edə bilməzsin. Düş-
mən ayağının sinən üzərində ad-
dılmasına dözməzsin. İgid, qə-
rəman oğulların səni azad etməyə
sevə-sevə gəldilər. Düşmən üstünə
Qarabağ hayqırtısı ilə atıldılar.
Sən də onlara doğru qaçırdın. Sən
də onları gözləyirdin. Sən çirkəb-
dan təmizlənməyini istəyirdin.
Xain, mənfur düşməndən, erməni
terrorçularından xılas olmaq, azadlı-
ğına qovuşmaq istəyirdin. Sənin
ayaq səsərini eşidirdim. İçimdə bir
hiss vardi döyüş günlərində. Sən
övladlarınızla birgə düşmənə qarşı
döyüşürsən. Sən oğullarının, igid
əsgərlərinin qollarına güc verirsin.
Ayaqlarının altında sürətini artırı-
rsan, gözlərinə işq olursan, ruhları-
na ruh qatırsan. Ana olursan, ata
olursan, bacı olursan, qardaş olur-
san... Sevgi ətirli bayatılar söyləyir-
sən onlara. Şəhid övladının şirin
yuxusu olursan, laylasını söyləyir-
sən. Yaralı əsgərinin teline sıqal çə-
kirsən. Və... Bu birliyin qələbəsi sən-
nin azadlığın idi, gözəl yurdum...

Bir az hava, bir az su, bir az tor-
paq, bir az can... Canım, Azərbay-
can!

Gözəl yurdum! Şəhid övladları-
nın hər birinin üzündə nur vardi.
Hamisənin gözləri gülürdü. Ölümə
sevincə qucaq aqmaq, ölümə sev-
sevə getmək... Bu, böyük bir sevgi-
nin yaşantıları idi. Bu, ölməziyin
nişanəsi idi. Bu, həqiqətin səsi idi,
o həqiqət ki, heç vaxt gizlənməz,
heç vaxt yolundan dönəməz. O həqiqət
ki, gec-tez yerini tapar, nə qə-
dər yollarına əngel olsalar da. Şə-
hidlərimizin üzündəki o nur da, hə-
qiqətin işqi idi. O nurda sənən də
payın vardi, gözəl yurdum... Sən-
lə görüşün nuru, sənən sevginin nu-
ru, sənə qovuşmağın nuru... Bu gö-
rüş necə görüş idi, İlahi! Bu işq ne-
cə işq idi, İlahi! Bu sevgi, necə sev-
gi idi, İlahi! Söz, hiss, həyat... Sən
nələrə qadırsən Qarabağım, can
otağım!

Boz qayanın sinəsinə yazdım
adım tez-tez yuxuma girirdi. Məni
çağırırdı. Hardasan deyirdi? Ağdam
bayraq meydanında dayanıb Sənə
tərəf boyanırdı. Sən tərəfdən gə-
lən havanı ciyərlərimə çəkib, axı,
axı niyə? Niye əlim əlinə çatmır? -
deyə, o qədər ağlamışam ki... Evi-
mizin pəncərəsindən baxanda uzaqlardan
Ağdərə dağları görünür. Hər dəfə o dağları
sis-duman büryəndə, yağış yağında elə bilirdim
ürəyimə yağır. Elə bilirdim sənin
göz yaşlarında, gözəl yurdum.

Mənə elə gəlirdi Şuşada lalələr
açmış. Təbiət rəngini itirib. Yox, la-
lələlə o lalələlə ola bilməzdi. Aça bilməzdi.
Sənin azadlığından sonra
erməni işğalçılarının sənin köksünə
od vurduğunu, təbiətin doğrudan da
rənginin itdiyini gördük. Sənin kök-
sünə çəkilən hər dağ ürəyimə çə-
kilən dağdı, gözəl yurdum...

Bakı-Xankəndi qatarı Ağdamın
Çınarlı deyilən ərazisində dayanırdı.
Sənə gələn yol sənsizlikde qırırdı.
Axırıncı dəfə 1988-ci ildə getdim
o qatarla. Baxmayaraq ki, Bərdədən
keçir, sənə çatmayan qatarla
gedə bilmədim. Misralara əvirib
şəirə döndərdim Bak-Xankəndi qatarına
olan gedilməyen yollarımı.
Söz vermişəm o qatarla görüşünə
bir başqa cür gələcəm...

Səninle bağlı o qədər xatırələr,
söhbətlər var ki... Sən bir nağılsan.
Şirin nağıll. Sən mənim ahum, ma-
ralımsan... Sən mənim məndən ayri,
uzun illər əsaretdə qalanımsan. Sə-
ninle danışmaqdən doymaq olmur
ki... Xatırələr o qədər ki...

Bir dəfə... Uşaq idim onda. Yadi-
ma uşaqlıq xatırası kimi gelir. Nə-
nəm Səndən danışındı. Nənəmin
etrafına yiğişib qulaq asırdıq. Bu
zaman kənddən xəstələnən birinin
Bakıya həkimə aparıldıqını və evinə
döndüyünü dedilər. Yadımda belə
bir cümlə qalıb. "Professor deyib ki,
aparın Şuşaya. Bir ay Şuşaya havası
ni qəbul eləsin, sağalacaq". Nə-
nəm, "professor düz deyir" - dedi,
Şuşanın havası dərmandı....

Sənin şirinliyində, sənin doğmalığında kim sa-
ğalmaz ki... Dərdlərə dərman ola-
nın, sevgi ünvanım.

Gözəl yurdum... Səninle söhbə-
tim, sözüm bir ömrə bitməz. Yaz-
san yazdıqca bitməz, söyləsən sa-
atlar yetməz... Sənin qoynunda sı-
ralanan ot basmış ciğərlərim, gözü
yumulu tapa biləcəyim izlərim var.
Və sən varsan. Əl-ələ tutub gəz-
cəyik o ciğərləri, ürəyimizin yarala-
rını birlikdə sağaldacaq. Möhkəm
olacaq. Düşmənə bir də bize ya-
xın düşməyə imkan verməyəcəyik.
Sevdamızdan, alın yazımızdan ya-
pişacaq. Mən sənə, sən mənə
Tənrinin payısan Qarabağım! Bu
gün göydən yənə yağış yağır. Am-
ma bu, haqq yağışdı... Hələ o qə-
dər söhbətlərimiz olacaq ki. Şirin-
şəkər, sözlü-nağılli...

Qarabağım, can otağım! Sənsizlikdə
yaşadığım ömr, ömrə deyildi
ki. Bu ömrə bir yad ömrü idı, mənim
ömrüm deyildi ki!..

**Sədagət Həsənova -
filologiya elmləri doktoru, professor.**

Azərbaycan ədəbi mühitinin bir qolu olan Naxçıvan ədəbi mühiti qədim zamanlardan indiyə qədər şərəfli bir tarixi yol keçmiş, bu prosesdə təkmilləşərək yeni keyfiyyətlər əldə etmiş, dil-üslub xüsusiyyətləri baxımından xeyli dərəcədə zənginleşmişdir.

Xalqın ədəbi örnəkləri onun mənəviyyat ve mədəniyyətini eks etdirən qaynaqlardan birləşir. Bir tərefdən də, zamanın, cəmiyyətin güzgüsi rolunu oynayan ədəbiyyat məxsus olduğu xalqın seçkinliyini, milli-mənəvi özüllərini təzahür etdirə bilmək xüsusiyyətinə malikdir. Bu mənada, bütün Şərq ədəbi-bədii uğurlarına töhfə verən, zəngin ideya-mənəvi sanabala malik Azərbaycan ədəbiyyatının bir hissəsi də Naxçıvanda yaranmış və hazırda yaşamasını davam etdirir.

Naxçıvan ədəbi mühiti milli zəmində yaranmış zəngin və qədim bir irsə dayanır. Bu mühitdə yaranan əsərlər yaşarıñ cəhətləri ilə seçilir. Bu baxımdan, qədim diyarın, Şərur mahalının Axura kəndində dünyaya göz açan, Azərbaycan Yazıçılar və Jurnalistlər Birliklərinin üzvü, "Qızıl Qələm" media mükafati laureatı, Prezident təqaüdçüsü, 30 adda şeir və nəşr kitablarının müəllifi İbrahim Yusifogluun poetik dili üzərindəki araşdırımlar həmin mühitin üslub özüllərini səciyyələndirmək üçün kifayət qədər material vər bilir. Hələ 2004-cü ildə Xalq yazıçısı Hüseyn İbrahimov deyirdi: "İbrahim Yusifoglu xoşuma gəlen şairdir. Çünkü nə yazırsa, ürəkdən yazır, şeirləri isə özü kimi səmimidir" (3, 3). Doğrudan da, şairin bütün sözləri səmimiyyi ilə seçilir:

*Rəngi solmuş köynəyimin ucbatından
Şeir gecəsində baxa bilmədim
Göygöz qızın gözlərinə!
Şeirlərimi oxucaq,
Qızlar qərənlər gulləri taxıldılar
Köynəyimin süzülən yerinə.*

Bu şeir forması ilə deyil, məzmunu ilə Nüsrət Kəsəmənlinin aşağıdakı misrasını yada salır:

Utanırdım dost köynəyi geyənde.

İbrahim Yusifoglu Naxçıvan ədəbi mühitində yaxşı tanınan, səsi, sorağı bu qədim diyarın sərhədlerini aşan şairərdəndir. Buna baxmayaraq o, özündən razi deyil, düşünür ki, hələ öz sözünü deməyib, üreyindən keçen şeri yazmayıb:

*Qırx idir, qələmlə külüng çalıram,
Hələ Fərhad arxi qazmamış mən.
Göylərdən, yerlərdən ilham alıram,
Hələ öz şerimi yazmamış mən.*

İbrahim Yusifoglu ana dilimizə yüksək münasibət-də olan şairərdəndir. O, dilimizin leksik-qrammatik vahidlərinin üslub mənzərsini yarada bilir və onları sürətə müxtəlif məqamlarda işlətməyi bacarır. Bu prosesdə, sözsüz ki, üslub normaları sabit qalmır, "...dilin üslubi normalası da dəyişir, həm də dilin vərəgahı-larına nisbətən daha tez və sürətə dəyişir" (1, 28). Belə dəyişmələr sözlərin gizli anflarını üzə çıxarımaqda çox faydalıdır. Bu baxımdan, İbrahim Yusifogluun dilindəki bir sıra ifadələr üslub keyfiyyətinə görə seçilir:

*Heç nə qalmayıb kövrəkliyimdən,
Qaynayıb qurudu gileyərlərim da.
Bir xeyir görmədim söz əkməyimdən,
Yellərə sovruldu ay, illərim də.*

Buradakı "söz əkmək" ifadəsi şairin öz qələminə xas olan maraqlı və orijinal dil-üslub faktlarından biri kimi diqqəti çeker. Şairin dilindəki "bəla əkmək" ifadəsi də vardır:

*Boy atdım dərdimlə yeniyi biçimde,
Gördüm torpağıma bəla əkiblər (6, 19).*

Şairin dilində "qonaq düşmək" ifadəsi də üslubi mövqeyinə görə seçilir. Dilimizdə "qonaq olmaq", "qonaq gelmek", "qonaq getmek" kimi ifadələrlə tez-tez qarşılaşısa da, İbrahim Yusifogluun poeziyasında "qonaq" ismi "düşmək" feli ilə işlənərkən frazem yaratmışdır ki, onu müəllifli frazeologiya faktlarından biri hesab etmək olar. Qrammatik çərçivədən kənarə çıxan bu ifadə üslub çalarına görə farqlənir:

*Dilimdə bir kövrək şərqi səslənir,
Ocaqlar gəzirəm, qonağı düşəm.
Hələ ki şərqimtək bəxtim təklənir,
Obalar dolaşan dərdli dərvishəm.*

Ibrahim Yusifoglu haqlı olaraq sözlər güvənir, onların qüdrətinə inanır.

Lakin bəzən sözlərin hiss və duyguları ifadə etməkdə aciz olduğunu da vurğulayır:

*Dünyaya məhəbbət, sevgi yayanlar,
Bu daş üzəklərə yol tapa bilmir.
Sözlər üzəkləri ovsunlayanlar
Sevdiyi gözəllə dillə tapa bilmir.
Sözlər, həm də şairin dostudur:
Görçək tek qalmışam, dupdurə sözlər,
Nur kimi qəlbimə axıb dolurlar.
Tək anın dostları, şipşirin sözlər
Misraya çevrilib şeir olurlar.*

Akademik İ.Həbibbəyli şair haqqında yazdığı "İbrahim Yusifogluun poetik dünyası" adlı məqaləsində deyir: "İbrahim Yusifoglu milli şerimiz istedadlı və

1990-ci ildən başlayaraq ictimai-siyasi hadisələrlə bağlı olaraq ədəbiyyata yeni mövzular daxil oldu. Onlardan biri də Xocalı mövzusudur.

Xocalı haqqında çox sözlər deyilib, çox əsərlər yazılıb.

Onların zirvəsində Zəlimxan Yaqubun "Xocalım" şerinin dayanması haqqında fikirlər vardır.

Lakin ritmine, axicılığına və içdən geldiyinə böyük bir inam ifadə etməsinə görə İbrahim Yusifogluun "Xocalım hey..." şerini geridə qalmır, həmin mövzuda yazılışmış əsərlərin çoxundan irəliyə keşir:

*Üzlərə baxmağa gözüm utanır,
Təsəlli verməyə sözüm utanır.
Halına yanmağa üzüm utanır,
Namərdələr elində qalan torpağım,
Xocalım, hey Xocalım...*

Naxçıvan ədəbi mühitində, o cümlədən İbrahim Yusifogluun yaradıcılığında dildəki sözlərin hələ araşdırımlara cəlb olunmamış məqamları ilə qarşılaşmaq mümkündür. Məsələn, aşağıdakı misralarda say məzmunu ifadə edən sözlərin birliyi diqqəti çəkir:

İBRAHİM YUSİFOĞLUUN DİL VƏ ÜSLUB XÜSUSİYYƏTLƏRİ

məhsuldar nümayəndələrindən biridir. O, şerini vərdiş, yaxud mütləci dənən çok istedadla təbii ilhamın axarında yaranan şairlərindər" (2, 591).

Bu axarlı ilhamın neticesidir ki, şairin dilində obrazlılığın müxtəlif seviyyelerdə göstəricilərindən bol bol istifadə olunmuşdur. Bu anlamda, fonetik obrazlılıq göstəricisi kimi assonans və alliterasiyanın geniş imkanları diqqəti cəlb edir:

*Hər günü tay ilə bilsən,
Dərdi qəlbən sila bilsən,
Ömrü ömr bile bilsən,
Yaşadığın yaşa dəvər.*

Şairin "Mənən söz deməyə söz vermədilər" misrasında da təkrar sözlərin üslub keyfiyyəti grammatik məqamdan yüksəyə qalxır.

İbrahim Yusifoglu poeziyasının bazəyi sözdür, mənadir və səmimiyyətdir. N.Qilyeviçin fikirlərinə əsaslanısaq, bədiiliyin dil ilə six bağlılığını bir daha təsdiq etmiş olarıq:

"Axi inkardilməz bir həqiqət var: dil olmadan ədəbiyyat yoxdur və ola bilməz. Əsərin bədiili səviyyəsi bilavasitə yazının dil ustalığından, onun lüğətinin zənginliyindən və canlılığından, ifadəsinin səs təbiiyindən asıldır" (4, 9). Bu baxımdan, İbrahim Yusifogluun sözə münasibəti yüksəkdir. Ona görə ki, sözlər şairin en böyük var-dövlətidir:

*Heyatda gördüyüüm üzərə olubdur,
Dövlətdən var-yoxum sözlər olubdur.*

Naxçıvan Yazıçılar Birliyinin sədri Asim Yadigar "Badam ağacında bənövşə ciçəyi" adlı məqaləsində yazar: "İbrahim kədərini, qəmini söza çevirib onu ezzizleyən şairdir". Öz kədəri, qəmi olmayan şairin şeirləri də sönükür, buz kimi soyuqdur. Şairin könlü dünəysi ile yaxından tanış olmaq üçün onu duymaq, başa düşmək gerekdir." (5,10).

I. Yusifoglu bəzən sözlərlə bağlı təessüfüň də bildirir:

*Baxmayın bahara, baxmayın yaya,
Gül kimi sözləri axıtdım çaya.
Baxın qismətimə siz düşən paya,
Payız bazarında satacam baha,
Payız şeirləri yazacam daha.*

Şerin fəsli olmur, onu ilin fasillərinə bölmək mümkün deyil. Lakin İbrahim Yusifoglu "payız bazarı", "payız şeirləri" ifadələrini elə gözəl üslub məqamında işlədir ki, onların real olduğunu düşünürsən:

*Nədəndi, ürəyim boşalır, dolmur,
Ürəkdə ilk sevgi saralısolmur.
Ömrün payızında ilk sevgi olmur,
Ötən xatırələr çəvirilir "ah'a,
Payız şeirləri yazacam daha.*

Şairin 50 illiyində yazdığı şeirlərin birində daha yeni bir ifadə - "payız sərgisi" adlı sintaktik vahidə qarşılışır:

*Ömrüm payız sərgisidi,
Qazancım söz dərgisidi.
Köksümədə el sevgisidi -
Gəlib çatdım allı yaşa.*

sözlərin məntiq baxımdan yüksəyə qalxması təbii proses kimi diqqəti cəlb edir:

*Xəbərlərdən eşidirəm,
Sərvətin, varın daşınır.
Utanıram sənə yazam,
Mənim də əlim qasıñır.*

Dilçi alim, professor Y.Seyidovun gözəl bir kələmi vardır: təqnid sağlam mövqedən olmalıdır. Fikrimizcə, tərifin de sağlam mövgəli olması zəruridir. Və İbrahim Yusifoglu da bu fikirdədir. Onun əsərlərinin birində yeni-yeni şeir yazanları lazımsız alqışlarla yolundan döndərənlər ince bir şəkildə təqnid edilir:

*Hələ ki pöhrədir, qol-budaq atır,
Söz qoşur, azacıq istedadı var.
Şerinin tamında özgə dadi var,
Alıqış dedirtməyin siz bu uşağa,
Alıqış yedirtməyin siz bu uşağa.*

İbrahim Yusifoglu şeirlərini, əsasən, heca vəznində yazar. Lakin onun poeziyasında sərbəst şerin gözəl

örneklerine de rast gəlmək olur. Melumdur ki, heca vəznin şerin qüsurlarını az-çox örə bilir, yəni burada səslenmə, qafiyə, bölgü, ritm bəzən manadan uca olur. Lakin sərbəst şeridə bu, mümkün deyil. Burada qafiyə, ölçü, bölgü ikinci plana keçdiyindən əsas yüksənən üzərinə düşür. Ona görə də belə şeirlər mənasız olduqda diqqətdən kənardə qalır. İbrahim Yusifogluun merhum yəziçi Rafiq Babayeva müraciətə yazdığı "Qəribəlik" şerini epiklik lirikiyin vəhdətində deyilmiş mənəli fikirlərlə zəngindir və oxucunu düşünməyə vadar edir:

*Günəş görünəndən
Öldü ehtirasla
Yerin qəlbini dağlayırdı.
Bir dəstə qara bulud
Onları ayırdı.
Baxırsan - təbiət beləcədir:
Qarası qara,
Ağı ağdır.
Bəs niyə həyatda
Har işindən, yerişindən,
əməllərindən
qaralıq yağan
bəzi adamların
sifətləri ağappaqdır?*

Naxçıvan ədəbi mühitini təmsil edənlərin bir nümayəndəsi kimi İbrahim Yusifoglu qələmi ilə bir tərefdən Azərbaycan ədəbiyyatına, digər tərefdən ədəbi-bədii dilimizə xidmət edərək bir sıra yeni ifadələrin müəllifi kimi poetik dilimizdən inkişafında müəyyən qədər rol oynamışdır. Onun qələmindən çıxan şöhrətdən tələ qurmaq, borc dənizi, yaddaş vari, incik duman, yaşamaq tərəzisi, hörmətə naz, dəli kövrəklik, məhəbət güləri, qismət ləli, ömrü gamisi kimi onlara ifadələr ugurlu dil vahidləri kimi bədiiliyil ilə seçilir. Şairin

*Yad əllərdə iniləyən
Torpaq, düşmən yeri deyil*

- misrası aforistik məzmunu ilə seçilən fikrin ifadəsi baxımdan dəyəri və ugurlu dil faktorudur. İbrahim Yusifogluun dil-üslub xüsusiyyətləri ilə bağlı araşdırma təsdiq edir ki, Naxçıvan ədəbi mühitini təmsil edənlərin edəbi dilimizdən üslub keyfiyyətləri, lüğət ehitiyatları, yeni söz-ifadə yaradıcılığı faktları ilə zənginləşməsində özünəxas töhfəsi vardır.

ƏDƏBIYYAT

1. Dəmirçizadə Ə. Azərbaycan dilinin üslubiyatı. Bakı, Azərbətridrisnəş, 1962.

2. Həbibbəyli İ. İbrahim Yusifogluun poetik dünəsi / İ. Həbibbəyli Nuhçixəndən Naxçıvana. Bakı, Elm və Təhsil nəşriyyatı, 215, səh.591-592.

3. İbrahimov H. Ürəkdən yazılılan səmimi şeirlər / Yusifoglu İ. Seçilmiş əsərləri (1). Bakı, Şirvan-nəşr, 2011, s. 3.

4. Seyidov Y.Yeni dövr və dil problemləri.Yazıçı və dil münasibətləri / Əsərləri, VI c. Bakı Universiteti nəşriyyatı, 2007, 569 s.(3-40).

5. Yadigar A. "Badam ağacında bənövşə ciçəyi" / Yusifoglu İ. Seçilmiş əsərləri (1). Bakı, Şirvan-nəşr, 2011, s. 7-14.

6. Yusifoglu İ. Seçilmiş əsərləri (1). Bakı, Şirvan-nəşr, 2011.

VAQİF YUSİFLİ,
filologiya elmleri doktoru

ŞAİR, GİLƏNAR YARPAĞI, PAYIZ, BİR DƏ O QIZ.

Şair-gilənar yarpağı-payız, bir də o qız. Öz otağının pəncərəsinə özünü çırpan gilənar yarpaqlarını səsindən və qoxusundan tanır. Gilənar yarpaqları duyuların payız ovqatını gətirir, "payızı gilənar yarpaqlarıyla sevər şair, şairi gilənar yarpaqlarıyla dindirər payız". Və beləliklə, şair gilənar yarpaqlarına, onların yaratdığı təbii ahəngə qoşulur, hər axşamçağı yarpaqlara şeir deyir, saplağı saralan yarpaqları sayar, balaca gilənar öz yarpaqlarıyla payiza rəngarəng çələng toxuyar. "Hamı uşaq kimi sevinər payiza"-şairin ağac, yarpaq və təbiət sevgisi buradaca bitərdi. Amma şeirdəki metafora bundan sonra gəlir:

*Mən də bir gün köçəcəm payiza,
mən də bir gün gilənar yarpağı olacam.
Sevənlərim yaşışa döñəcək o gün,
qovuşa bilmədiyim o qız yaqacaq birinci.
rəngərəng damlalar qonacaq sinəmə,
muncuq-muncuq, inci-inca.*

*Sağcları gilənar rəngində bir qız,
şeirlərində axtaracaq özünü.
gilənar boyalı dodaqlarında
piçiltiya diriləcək misralar-
payızı gilənar yarpaqlarıyla sevər şair,
şairi gilənar yarpaqlarıyla
dindirər payız.*

"Çevrilmə"-metafora baş tutdu. Şair Elxan Yurdoğlunun bir çox şeirləri onun təbiət sevgisindən yaranır-bu yaranış ənənəvi vəfə və tərənnümənən uzaq poetik mənə misiyasını reallaşdırır. Gilənar yarpaqlarına, payiza vurğunluğun metaforası şairin "saçları gilənar rəngində bir qız" in sevgisidir.

Elxan Yurdoğlu payızı və payızın yaratdığı duygular mənzərəsi-ni şeirlərində əks etdirir və onun payız sevgisi həttə "Səni payız kimi sevirəm, qadın" şeirləndə necə deyərlər, şahə qalxır:

*"Məndən yaz sevgisi ummaqdan al - çek -
Səni payız kimi sevirəm, qadın.
Mən sənə payızda vuruldum deyə,
Səni payız kimi sevirəm, qadın".*

Payızı o qədər çox sevir ki:

**"Qurban olum, payız,
Gedək bizdə qalaq"**

deyir.

Və bir də "Tərk edilmiş hüznülü qadın-payız" şeiri. Payızı hüznülü qadılara oxşatmayı ilk dəfə Elxanın şeirləndə gördük.

Elxan Yurdoğlu lövhə, mənzərə yaratmağa çox meyllidir. Amma bu lövhələr həm də onun daxilindəki duyguların intibahıdır.

*Payız silkəldə budaqlarımı,
Dostlar yarpaq-yarpaq töküldü məndən.
Fələyin ruzgari əsdi, adamlar
Daş-daş, torpaq-torpaq töküldü məndən.*

O, Naxçıvana-doğuluğu torpağı həsr etdiyi şeirlərində də orijinal bir yol seçir:

*Addım-addım gəzdim bu şəhəri,
Gül-gül qoxladım,
Qucaq-qucaq sevdim,
Ağac-ağac sevdim bu şəhəri,
Budaq-budaq sarıldım,
Yarpaq-yarpaq sevdim"*

deyir.

Elxan Yurdoğlu təbii şairdir və bu təbii onun sözə münasibətinə aydın hiss edirik.

"Doğma kənddə uşaqlıq" şeirləndə o, sözün yaratdığı təbiiyyət güvənir, Şəhriyar yolunu seçir. Xatirelər

işığında yol gedir. Bu yol onu "Kənddə gecə düşüncələri"nə aparır:

*Qızımın üzündə ayın şöləsi,
Yuxusunda göyün ulduz şəlesi.
Kənddə layla çalan qurbağa səsi,
Yatırda bilməyir uşaqlığımı.*

Ümumiyyətlə, Elxan Yurdoğlunun şeirlərində xatire, yaddaşdan gelən silinməz izlər diqqəti xüsusiət cəlb edir.

*Mən indi
içində gizlədiyin sevgim
boydayam
sən indi
Göyqurşağı heyrətimin uşaqlıq
sevincisinə.*

Unudulmayan bir sevgi xatiresini bundan yaxşı ifade etmək olarmı? Onun sevgi şeirlərini də əslində, xatirelərlə təsnif etmək olar: unutmamaq və unudulmamaq, ayrılıq və bundan doğan həsrət, sevgi və sevgisizlik.

*Sən yoxsan, Ay da yoxdur,
Hər tərəf kömür kimi.*

Sonra:

*Sinəm çalın-çapaz dağ,
Sislə, çənlə doluyam.
Sənsizlik neylər mənə
Xatirənlə doluyam".*

Sonra:

*Sənə geldim,
səndə qaldı
Ürək Əmanətdi.
Gedirəm.*

*Candan çıxan ruhlar kimi
Getmək Cəsarətdi Gedirəm".*

Sonra:

*Adin şirinlik idi dodaq-dilə, xatırla!
Gecə hərdən Aya bax və əl elə xatırla"*

Elxan Yurdoğlu şeirlər kitabının adını "Ulduz coxluğu qədər təklik" qoyub (2018). Təkliklə tənhalıq arasında məsafə o qədər də uzaq deyil. Ulduzların her biri təkdilər, yerden baxanda bir-birinə yaxındılar, amma belə deyil. Hər bir ulduz səma ucalığında təkdilər, tənhdilər. Elxan Yurdoğlu da fərd etibarla təkdir və həm də tənhdadır, -deyə düşünüb kitabı əlimə aldım. Əli Kərimin "Tənhalıq boşluq deyil-Səni gözləyən varsa; Doludur ümid gүnəşile, Həsərət ayparasıyla Kövrək qəmin alatorniąyla". Və şeirlərinin sonunda "Tənhalıq istəyirəm- Büyük, dərin, dolu tənhalıq" misralarını xatırladı. Müqayisə yerine düşür deym ki, Elxan Yurdoğlunun şeirlərində də təklik və tənhalıq çalarları güclüdür. "Ulduz" jurnalında (2018, iyun) ona belə bir sual verilib: "Şeirlərini bir neçə sözlə ifade edə bilərsən?". O da belə bir cavab verib: "Darıxməq, gilənar, payız, kənd, ya-səmən". Bunu da qeyd edim ki, Elxan Yurdoğlunun təkliyi-tənhalığı məhz o "büyük, dərin, dolu" tənhalıq kimidir. "Yay axşamında darıxməq" şeirləni misal getirə bilərik:

*Gilənar ağacının altıydı mənim dünyam -
Parlayan ulduzları ala-mor gilənarlar.
Yaşamaq gözəl hissdi, yaşamaq gözəl hissdi,
Biləsan ki, hardasa sənincən darıxn var.*

Başqa bir şeirləndə ("Payızı yaşayan bir yerin ola") Elxan Yurdoğlu tənhalığın rəsmini çekir:

*Tənha skamyalar tək adamların,
Sevgi günlərinin intihar yeri.
Səni ora dartar hey addımların,
Sizildər könlündə intizar yeri.*

Onun şeirlərinin poetik boyalarından, bədii təsvir vasitələrindən də söz aça bilərəm. "Yaşıdan sonrakı torpaq iyi"ndən doğrudan da torpaq (özü də Naxçıvan torpağı) qoxusu gelir. "35 yaşın şeiri"ndə nağıllaşan uşaqlıq və ilk gənclik illərinin xatirələri dilə gelir. Heç nəyi gizlətmir: "Üstündən on il keçsə də o vaxtdan, içimdə 25 yaşında genc bir Elxan yaşayı". "Rəssam qadın" şeirlənde isə rəssam Ülviyə Həmzəyevanın rəsmərini sözle rəngin vəhdətinə çevirməyə çalışır: "Rəngsiz çərçivədə rəngli bir esər". Ən yaxşı şeirlərindən biri "Çərpələng"dir. Və bir də "O qız, bir də gece dördün yaşı": "Könlümün pərdəsini sığallayı nəfəsin, Gecənin düz dördüdü, ruhumaya yağış yağır".

Elxan Yurdoğlu artıq ədəbi gəncliyini başa vurur və qarşıda əlbəttə, qələmə aldığı mövzuların daha kamil və poetik nümunələri ni yaratmaq və həmçinin öz ürəyinin pəncərəsindən dünyaya da-ha geniş nəzərlərə boylanmaq gərək...

Soyuq qış aylarında süfrəmizdə şoraba, turşu qədər də sevilən mürəbbələrin olması təccüb-lü deyil. Qədimdən qalmış məsələ görə "Yayın yaxantisı qışın yavanlığıdır" boş yere deməyib-lər. Yayda süfəmizi dolduran meyvələrin tamını qışda da dadmaq istəyirik. Bunun üçün də onları bişirib mürəbbə halında balonlara yiğib qışa saxlamaq çoxdanın adət -ənənəsidir. Çaylarımızın yanında ,yaxud, səhər qəlyanaltılarında çiy yağıla çörəyin üzərinə sürülbə yeyilən mürəbbənin möhtəşəm dadını hamınız bilirsınız. Bundan başqa əziz oxular, bəzi mürəbbələrin bir çox xəstəliklərə xeyrli olduğunu bildiriniz-mi?

Bilməyənlər bu məqaləni sona qədər oxusun, bilənlər isə növbəti dəfə təkrarlasın.

Möcüzə mürəbbələr

Moruq mürəbbəsi - Moruq antosianinlərlə zəngindir. Bu antosianinlər antioksidant rolunu oynayaraq sərbəst radikallarla mübarizə aparmağa və iltihabi azaltmağa kömək edir. Ürək-damar xəstə-

Hansı meyvələrdən hazırlanmış mürəbbələr daha faydalıdır? - Təbii "dərmanlar"

liklərin qarşısı-nı alan böyüt-kən C vitamini baxımdan zəngindir. Tədqiqatlar göstərir ki, gündəlik C vitamini qəbulu arteriosklerozun (ateroskleroz) inkişafını ləngidə, infarkt və insult kimi ürək-damar problemləri riskini azalda bilər. Moruq mürəbbəsi immun sistemini möhkəmləndirir, vitaminın çatışmazlığının qarşısını alır, iltihab və mikroboleyhinə təsir edir, hərarəti salır.

Əncir mürəbbəsi - Ehtiva etdiyi yüksək lif nisbəti sayesində həzmi sürətləndirir və asanlaşdır. Bağırsaqları yumşaldır. Qəbizliyi aradan qaldırır. Bədənə qüvvət və enerji verir. Fiziki və zehni yorğunluğu aradan qaldırır. Halsızlığa və unutqanlığa yaxşı gəlir.

Zoğal mürəbbəsi - Soyuqdəymənin bir nömrəli dərmanı dedikdə ağıllara ilk önce zoğal mürəbbəsi gəlir. C vitamini ile zəngin olan zoğal soyuqdəymə ilə yanaşı damarları möhkəmləndirir, onların elastikliyini qoruyur, mədə pozulmaları, böyrek daşı xəstəliyi zamanı yaxşı kömək edir. Bundan başqa, sidik kisəsi, sidik yolları iltihabları zamanı zoğal və onun yarpaqları sidikqovucu və iltihabəleyhine vəsitə kimi istifadə olunur. Ümumiyyətlə zoğal iltihab, bakteriya və virus əleyhinə təsirə malikdir.

Heyva mürəbbəsi - həkimlərin xüsusiət vərəm xəstəliyi üçün tövsiyə etdiyi şəfali bir qidalıdır. Bu mürəbbə ürək-damar sistemi və qalxanvari və üçün faydalıdır. Norveçli alımlar tərəfindən xərcəng əleyhinə xüsusiyyətlərə malik olduğu sübut olunan heyva mürəbbəsi, xərcəng hüceyrələrinin coxalmasının qarşısını alır. Təbii bir antibiotikdir, qanı təmizləyir, xəstəlikləri sağaldır və organizmi yoluxucu xəstəliklərdən qoruyur. Bundan başqa bağırsaqları təmizləyərək həzm sistemini yaxşılaşdırır.

Albalı mürəbbəsi - sinəni yumşaldır, beli isti saxlayır, bel ağrılarını sakitləşdirir, cinsi fəaliyyəti gücləndirir.

Alma mürəbbəsi - ürək bulanmaya qarşı yaxşıdır, ürək və mədəni qüvvətləndirir.

Qabaq mürəbbəsi - bal və şəkerlə hazırlanan mürəbbə cinsi həvəs artırır, bədəni köklədir, qəbizliyi kömək edir. Bədən tərəfindən çox məsrəf olunandır, daxili orqanları möhkəmləndirir. Şəker ilə hazırlanan mürəbbə təmiz qan yaradır. Sine ağrısını, öskürəyi, mədə və ciyər zəifliyi, sidik yollarının tutulması zamanı faydalıdır.

Püstə mürəbbəsi - ürək, mədə, qaraciyər və beyni möhkəmləndirir.

Gül mürəbbəsi - işhalı kəsər. Badamçıq və boğaz iltihablарını aradan qaldırır. Mikrob öldürücüdür.

Əntiqə Rəsəd

"Musiqi zövqümün formalasması klassikadan başlayıb"

"Solo ifaçılıqda insan ruhu ilə, qəlbi tək özünü biruzə verir. Səni dinləyicilər daha aydın sezə bilir. Yaranan, ərsəyə gələn musiqilərdə bir hekayə çatdırırsan solo ifada. Mənim "Portrait" adlı bir bəstəm var ki, o da mənim hekayəmdir. Həmin musiqidə bir insan portretinin duyğuları əks olunub". "Ədalət" qəzetinin qonağı tarzın İbrahim Babayevdir.

-Zəhmət olmasa özünüzü təqdim edin...

-Bakı şəhərində anadan olmuşam. 2012-ci ildə ingilis təməyülli 16 sayılı Texniki-Humanitar liseyi bitirmişəm. 2007-2012-ci illərdə Fikrət Əmirov adına 6 sayılı Uşaq İncəsənət musiqi məktəbinde "Tar" ixtisası üzrə təhsil almışam. 2012-ci ildə Azərbaycan Milli Konservatoriyası nəzdində Musiqi Kollecinde tar ixtisası üzrə təhsilim davam etdirmişəm. 2016-2020-ci illərdə Azərbaycan Milli Konservatoriyasında İfaçılıq fakultəsinin Xalq Çalğı Alətləri (Tar) ixtisası üzrə təhsilimi fırqlənmə diplomu ilə başa vurmuşam. Hazırda Azərbaycan Milli Konservatoriyasında magistr təhsili alıram.

"Tarın səsi sehrlidir"

-Musiqi alətləri çoxdur. Niyə məhz milli musiqi aləti olan tar?

-Niyə tar? Bu suala geniş cavab vermək isteyirəm. Uşaqlıdan professional musiqiçi olmaq niyyətində idim. Çok insan musiqi ilə məşgül olur, amma bir neçə ildən sonra qorar verə bilmir ki, musiqiçi olum, ya yox? İlk gündən tek bir məqsədim vardi, professional musiqiçi olmaq. Yəni böyük səhnələrdə ifa etmək niyyətində idim. İstəyirdim ki, xarici səfərlərə gedim. Belə deyim, özüm hər zaman yaradıcı həyat arzulayırdım. Cox şükür Allaha, o həyatı mənə qismət etdi. Cox şüklərə olsun. Bunu da qeyd edim, tara gəlməzdən əvvəl ailəm pianoçu olmayı isteyirdi. Lakin mən tari çox sevirdim. Tarın səsi, tarın pərdələri, simləri... Ümumiyyətlə, tarın səsi sehrlidir. Kimsə tari ifa edəndə həmin insanın barmaqlarında bir sehrin olduğunu düşünürüm. Bir az öncə dedim, ailəmin tekidi ilə 7 il mu-

siqi təhsilimi piano üzrə almışam. Təhsilimin 5-ci ilindən başlayaraq piano dərslərində deyil, tar siniflərinə gedib tar dərslərində iştirak edirdim. Saatlarla tarı dinləyirdim. Həmin dövrler belə tarın səsi məni vəleh edirdi. Musiqi mətbətində təhsil aldığım zaman tar təhsili alanların əlində tar görərkən kövrlərdir.

dim. Çünkü mən də tar isteyirdim. Şükür Allaha ki, indi professional şəkildə tarla məşgül oluram. Amma belə bir şey də var, piano təhsili aldığım üçün peşman deyiləm. Məhz piano təhsili həyatımı, indiki fəaliyyətimə çok müsbət təsir edib.

Belə ki, musiqi zövqümün formalası klassikadan başlayıb. Mənim ilk təhsilim piano ilə bağlı olduğuna görə musiqi zövqüm fırqlənir.

-Tarın incəliklərini kimlərdən öyrənmisiniz?

-Müəllimlərim Respublikanın Xalq artisti Ağasəlim Abdullayev, Əməkdar artist Səbuhi Cəfərov və Ələkbər Ələkbərov olub. Uğurlarına görə Allaha və müəllimlərimə minnətdaram.

"Solo ifada daha çox özümü görürəm"

-Tar köksevən alətdir. Təsadüfi deyil ki, onu kökləmək müəyyən bir vaxt ahr. Siz necə tarı kökləyəndə çox eziyyət çəkirsiniz?

-Bir gün Üzeyir bəy Hacıbəyovun yanına bir musiqiçi gəlir və ondan xahiş edir ki, mən sizin rəhbərliyiniz altında xalq-çalğı alətləri ansamblında çalışmaq isteyirəm. Vaxtiniz varsa, məni dinləyin. Üzeyir bəy onu qəbul edir. İfaçı aləti ifa etmək isteyəndə musiqiçi ni dayandırır ve alətin aşıqlarını boşaldıb onu tamamən kökdən salır.

Deyir ki, əgər bu aləti dəqiq kökləyə bilsən, ifa etməndən də səni işə qəbul edəcəm. Bax Üzeyir bəyin böyüklüyü buradan görünür. Musiqiçi aləti yaxşı kökləyə bilirsə, deməli, o, yaxşı da ifa edə bilir. Hətta belə bir cümlə də var: "Professional musiqiçinin aləti həmişə saz vəziyyətdə olmalıdır".

-Nə üçün solo ifa?

-Solo ifada daha çox özümü görürəm. İstəyirəm, içimdə olan hissələri, duyğuları çatdırırm. Trio ifa da çotındır, o da peşəkarlıq tələb edir. Amma solo ifaçılıqda insan ruhu ilə, qəlbə tək özünü biruzə verir. Səni dinləyicilər daha aydın sezə bilir. Yaranan, ərsəyə gələn musiqilərde bir hekayə çatdırırsan solo ifada. Mənim "Portrait" adlı bir bəstəm var ki, o da mənim hekayəmdir. Həmin musiqidə bir insan portretinin duyğuları əks olunub.

"Çətinliklər mənə stimul verir"

-Sənətdə çətinlikləriniz çox olub?

-Hər bir sahədə olduğu kimi, bizim də sahənin özünəməxsus çətinlikləri var. Çətinliklər haqqında onu deyə bilərem ki, insan eziyyət çəkirsə, çətinliklərlə rastlaşırsa, mütləq şəkildə Allah onun qarşılığını verir. Mənim də həyatında çətinlik olub, indi də var və gələcəkdə olacaq. Həmin çətinliklər mənə stimul verir. Hər kəs bir duam var, Allah hər kəsin çəkdiyi eziyyətin qarşılığını versin.

-İfə zamanı tarın səsindən başqa nələri eşidirsınız?

-Bunu sözlərə ifadə edə bilməyəcəm. Həmin hissələr sözlərə ifadə olunmur. Tardan eşitdiyim, ondan gələn səsler mənim üçün qiymətsizdir.

-Təşəkkür edirəm ki, dəvətimi qəbul edib mənə müsahibə verdiniz.

-Mən də sizə minnətdaram ki, sənətə dəyər verirsiniz.

Rəmişin həkimi: "Ağciyərində fibrozlaşma (bərklişmə) var"

"Rəmişin xəstəliyi qaraciyərlə bağlıdır. Onun qaraciyər xəstəliyi var. Ki, bu da böyük ehtimalla Hepatit C-ya bağlı olan xroniki qaraciyər xəstəliyidir".

Adət.az saytında açıqlamasında bu sözləri Azerbaycan Tibb Universitetinin cərrahi xəstəliklər kafedrasının müdürü, AMEA-nın müxbir üzvü, professor Nuru Bayramov söyləyib: "Qaraciyər sirozudur ki, o da dekompenasiya mərhələsindədir. Bu da o deməkdir ki, qaraciyər funksiyalarını yerinə yetire bilmir, fealiyyəti ciddi şəkildə azalıb. Qaraciyəri dəyişmək lazımlı gələ bilər. Hazırda sirozla əlaqədər mümkün müalicələr olunur, həm də Hepatit C müalicəsi davam etdirilir. Gələcəkdə Rəmiş müəllimə qaraciyər transplantasiyası lazımlı ola bilər. Bunu dəqiqləşdirmək üçün müayinələr etmək lazımdır. Ki, transplantasiya mümkündür, yoxsa yox? Çünkü Rəmiş müəllimdə yanaşı xəstəliklər də ortaya çıxıb. Onun ağciyərində fibrozlaşma (bərklişmə) var. Bunu nəzərə alaraq Rəmiş müəllim hərtərəfli müayinə olunmalıdır. Bu əsasda söyleyə bilərik ki, qaraciyər köçürmək olar, ya yox?"

**Hadisə izləyicilərini təlaşlandırdı:
"Təşviş pozuntusundan eziyyət çəkirəm"**

Bir müddət əvvəl koronavirusa yoluxan Hadisə səsləndirdiyi fikirlərlə izləyicilərinin narahatiğına səbəb olub.

Adət.az saytında xəber verir ki, özündə yeni xəstəliyin olduğunu iddia edən Hadisə bunun koronavirusdan sonra meydana çıxdığını söyləyib. Koronavirus xəstəliyi ilə mübarizə apardığı zaman yaşadıqlarını bir-bir izah edən müğənni indi isə təşviş pozuntusundan eziyyət çəkdiyini bildirib:

"Mən üçün çox çətin bir dövr oldu. Xəstəxanaya düşmədim. Bu xəstəliyi xəstəxanalarda keçirən insanlara münasibətdə çox şükür etdim. 2 həftə evdə tək qaldım. 4 həftə boyunca öskürdüm. Başım çox pis ağırdı. Qusmalarım oldu. Yalnız xəstəliyin 5-ci gündə dad və qoxunu hiss etdim. Məni bir tek məhv edən qorxu oldu".

Hadisə yaşadığı həyacanın səsine görə olduğunu da dile getirib: "Televizorda izlediyimiz o qorxucu görüntülər meni həyəcanlandırdı. Narahatiğdan təşviş pozuntusu xəstəsi oldum. Öskürək hələ də keçmir. "Koronavirus səsimə təsir edəcəkmi? Oxuya bələcəyəmmi?" kimi suallar hələ də beynimdə dolaşır. Nəyə ki, sağaldım. Amma təşviş pozuntusundan eziyyət çəkirəm".

**Nəslihan Atagülün xəstəliyi ağırlaşdı,
çəkilişlərə fasılə verdi**

...

Nəslihan Ataguldən sarsıcı xəbər geldi. Sürətli şəkildə ariqlayan aktrisanın xəstəliklə mübarizə apardığı ortaya çıxıb.

Adət.az saytında xəber verir ki, "Sefirin kizi" serialında baş rolü canlandıran Nəslihan Atagülə "bağışaq pozğunluğu" xəstəliyi diaqnozu qoyulub. Xəstəliyinin ağırlaşması səbəbindən aktrisa 10 günlük icazə alaraq serial çəkilişinə fasılə verib.

"Azərişq" ASC-nin Nəsimi RETS-in mütəxəssisi vəzifəsində çalışan Əliyeva Fidan Abdulla qızına məxsus iş vəsiqəsi itdiyi üçün etibarsız sayılır.

Nəbi Muxtarov Ələmşad Məmmədquliyevə qardaşı Elmidarın vəfatından kədərləndiyini bildirir və dərin hüznə başlığı verir.

Nemət Veysəlli və Əbülfət Mədətoğlu Ələmşad Məmmədquliyevə qardaşı Elmidarın vəfatından kədərləndiklərini bildirir və dərin hüznə başlığı verirlər.

Populyar mahnıları ilə yanaşı illərdir, qoruduğu bədən quruluşu ilə gündəmə gələn 51 yaşı Jennifer Lopezin ince qalmışının sırları ortaya çıxıb.

Adət.az saytında xərici mənbələrə istinadən xəber verir ki, məşhur müğənni bədən quruluşunu qorumaq üçün yuxu re-

Lopezin ideal bədən quruluşunda necə yiyələnməsinin sırları bəlli oldu

jiminə, sağlamlıq qaydalarına, içki və qohve içməmək kimi şeylərə diqqət edir. Sosial media hesabında paylaştığı tətil fotoları ilə gündəmə zəbt edən dünya şöhərtli müğənni Jennifer Lopez bədən quruluşu ilə de qızlara meydən oxuyur. Pozaları ilə hər kəsi həyətənləndirən Jennifer ne qədər tətildə olub istirahət etsə də, özünü qorumaq üçün bir çox şeylərə diqqət yetirir.

10 saatlıq yuxu

Konsert məşqləri xaricində və sənətlə bağlı heç bir işi olmadığı halda Lopez gün ərzində 10 saat yuxu yatar. Gecələr tez yatıb səhərlər isə tez qalxan Lopezin ilk işi isə idman etməkdir. İdməni tək etmə-

Hər gün meditasiya ilə məşğul olur

Xarici görünüşün ruhi sağlamlıqla əlaqəli olduğunu düşünən müğənni davamlı olaraq hər gün meditasiya ilə də məşğul olur.

Səhifəni hazırladı: Rövşən Tahir

Təsisçi və baş məsləhətçi:
Aqil Abbas

Baş redaktor:
İradə Tunçay

Qəzet "Ədalət" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnmiş və "Son dakika" MMC Nəşriyyatında ofset üsulu ilə çap edilmişdir.

Müelliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

KAPITAL Bankın 1 sayılı Nəsimi rayon filialı.

kod: 200112 h/h
Müxbir hesab: 0137010001994
S.W.I.F.T. Bik: AIIBAZ 2xhesab N: 3807001941100451111 VOEN: 1300456161
İndeks:0107 Qeydiyyat nömrəsi 100

Ünvan: Bakı AZ-1073 Mətbuat prospekti, 529-cu mahalla,
"AZƏRBAYCAN" nəşriyyatı, 6-ci mərtəbə.

Telefon: 538-05-50, 538-51-31, 534-55-98 Faks: 539-80-26

adaletqezeti@rambler.ru
adaletqezeti@mail.ru, adaletqezeti@box.az

Tiraj: 2000

Sifariş: 49

Çapa imzalanmışdır:
15.01.2021

16 ƏDALƏT •

16 yanvar 2021-ci il